UNIVERSITÄTS BIBLIOTHEK WUPPERTAL
BERGISCHE UNIVERSITÄT WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

Demosthenis Et Aeschinis, Principum Græciæ Oratorum Opera

Demosthenes

Aureliae Allobrogum, 1607

Vita Demosthenis ex Plutarcho

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-1565

Visual Library

ἀμυντα γὰρ τῆς μακεδονίας βασιλεῖ, τρεῖς ἐγένοντο παῖδες ἐξ εὐρυδίκης τῆς ἰλλυρίδος, ἀλέξανδρος, περδίκκας, φίλιππος. τούτων ὁ μὲν πρεσβύτερος ἀλέξανδρος δολοφονηθεὶς, ἐτελεύτησεν. ὁ δὲ περδίκκας, πρὸς ἰλλυρίους μαχόμενος. φίλιππος δὲ ὁ νεώτατος, ἐτύγχανε μὲν ἐν θήβαις ὁμηρεύων. ὡς δὲ ἐπύθετο τὸν περδίκκου θάνατον, ὑπεξελθὼν λάθρα, καὶ ὀξέως εἰς μακεδονίαν ἀφικόμενος, κατέσχε τὴν ἀρχήν. ἀθηναῖοι δὲ ἕτερόν τινα, νεανίσκον ὄντα τοῦ βασιλικοῦ, φυγάδα δὲ ἐκ μακεδονίας, ὑπὸ τὴν βασιλείαν κατῆγον μετὰ πολλοῦ πλήθους στρατιωτῶν, τούτοις ὁ φίλιππος ὑπαντήσας, ἐνίκησε μάχῃ, καὶ ὅσους συνέλαβεν αἰχμαλώτους τῶν ἀθηναίων, ἀφῆκεν αὐτοὺς λύτρων, οὐ κατ' εὔνοιαν τῆς πόλεως. οὐδὲ δι' ὑπείκειαν τρόπου.* τῆς ῥητορικῆς μέρη τρία, ὑπαγορευτικὸν, συμβουλευτικὸν, καὶ δικανικόν. τῶν μὲν οὖν δύο, ἄκρος ἀγωνιστὴς γέγονε, τοῦ τε δικανικοῦ καὶ συμβουλευτικοῦ· ὑπαγορευτικοῖς δὲ οὐκ ἔχομεν αὐτοῦ λόγοις. τοῖς γὰρ φερομένοις, οὐ πιστευτέον εἶναι δημοσθένους, τὸν ὑπιτάφιον καὶ τὸν ἐρωτικόν. πολὺ γὰρ τῆς ἐκείνου δυνάμεως ἀπολείπουσι. καὶ οὐχ ἡμετέραν γνώμην λέγομεν. ἀλλὰ καὶ διονυσίῳ τῷ ἁλικαρνασσεῖ τοῦτο συνδοκεῖ. ὅτι μὲν γὰρ εἶπεν ὑπιτάφιον λόγον δημοσθένης ὡμολόγηται, οὐ μὴν τοῦτον εἰκός εἶναι τὸν ὑπ' ἐκείνου ῥηθέντα, πάνυ φαύλως καὶ ἀσθενῶς ἔχοντα. τοὺς δὲ συμβουλευτικοὺς αὐτοῦ λόγους, οἱ μὲν, αὐτὸ τοῦτο ἔχουσιν ὑπόγραμμα συμβουλευτικοί· οἱ δὲ, οὐδὲν μᾶλλον ἧττον εἰσὶ συμβουλευτικοί. φιλιππικοὶ δὲ οἱ δὲ ὑπογράφονται ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς πρεσβευτὰς εἰρῆσθαι, τὴν κλῆσιν λαχόντες. καὶ τοὺς φιλιππικῶν ἕκαστος, ἰδίαν τινὰ ὑπογραφὴν ἔχει, καὶ τὴν τοῦ πράγματος ἑκάστου ἰδιότητα.

A Amyntæ enim Macedoniæ regi tres nati erant filij ex Eurydice Illyria, Alexander, Perdiccas, Philippus. Horum natu maximus Alexãder, per insidias cæsus: Perdiccas, cum Illyriis pugnans, occubuit. Philippus natu minimus, qui Thebis obses erat, Perdiccæ morte audita, clàm digressus, & celeriter in Macedoniam profectus, regnum obtinuit. Nam Athenienses alium quendam regij generis, sed Macedonia exulãtem, cũ magnis copiis reducebant in regnum: quas Philippus ex insidiis aggressus, prælio vicit: & quotquot Athenienses cepit, eos sine precio dimisit, non ex beneuolentia erga Athenienses, neque ex ingenij clementia. Causarum tria sunt genera: Exornationis, deliberationis, & iudicij. Ac duorum summus fuit artifex, iudicij & deliberationis. Exornationes autem eius non habemus. Eas enim quæ feruntur, non est credendum esse Demosthenis, Funebrem & Amatoriam. Longè enim sunt infra vim eius & facultatem. Neque sententiam nostrã referimus, sed & Halycarnasseo Dionysio idem videtur. Nam habuisse orationem funebrem Demosthenem id quidem constat: non tamen eam esse quæ sit ab illo habita, credibile est, cum sit futilis omnino, & imbecilla. Suasiones autẽ eius quædam inscriptionem, ipsam habent Suasionum: quædam cum Philippicæ inscribantur, nihilominus sunt suasiones, ex eo adeptæ nomen, quòd de Philippi rebus sint habitæ. & quælibet Philippica peculiari quodam titulo insignita est, pro rei cuiusque natura.

Amyntas. Alexãder. Perdiccas. Philippus. Ficta Philippi in Athenienses clemẽtia. Genera causarũ. Amatoria. Funebris. Suasionũ inscriptiones.

B

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, ΒΙΟΣ ΚΑΤΑ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΝ.

ΟΜΕΝ γὰρ ἅψας τὸ ὑπὲρ τῆς νίκης τῆς ὀλυμπάσιν ἱπποδρομίας εἰς ἀλκιβιάδην ἐγκώμιον, εἴτ' εὐριπίδης, ὡς ὁ πολὺς κρατεῖ λόγος, εἴθ' ἕτερός τις τῶν σοφιστῶν φησὶ χρῆναι πρὸς εὐδαίμονι, πρῶτον ὑπάρξαι τὴν πόλιν εὔδοκιμον. ἐγὼ δὲ πρὸς μὲν εὐδαιμονήσειν μέλλοντι τὴν ἀληθινὴν εὐδαιμονίαν, ἧς ἐν ἤθει καὶ διαθέσει τὸ πλεῖστόν ἐστιν, οὐδὲν διαφέρειν ἡγοῦμαι ἀδόξου καὶ ταπεινῆς πατρίδος, ἢ μητρὸς ἀμόρφου καὶ μικρᾶς γενέσθαι. γελοῖον γὰρ εἴποι τις τὴν ἰουλίδα, μέρος μικρὸν οὖσαν οὐ μεγάλης νήσου τῆς κέω, καὶ τὴν αἴγιναν, ἣν τῶν ἀττικῶν τις ἐκέλευεν, ὡς λήμνιον ἀφαιρεῖν τοῦ πειραιῶς, ὑποκειτὰς μὲν ἀγαθοῖς τρέφειν καὶ ποιητὰς, ἄνδρα δ' οὐκ ἄν ποτε δύνασθαι δίκαιον καὶ αὐτάρκη, καὶ νοῦν ἔχοντα μεγαλόψυχον προενεγκεῖν. τὰς γὰρ ἄλλας τέχνας εἰκὸς ἐστὶ πρὸς ἐργασίαν, ἢ δόξαν συνιστάμενας ἐν ταῖς ἀδόξοις καὶ ταπειναῖς πόλεσιν ἀποβλαστάνειν. τὴν δ' ἀρετὴν, ὥσπερ ἰσχυρὸν καὶ διαρκὲς φυτὸν ἐν ἅπαντι ῥιζοῦσθαι τόπῳ, φύσεώς τε χρηστῆς, καὶ φιλοπόνου ψυχῆς ὑπολαμβανομένην. ὅθεν οὐδ' ἡμεῖς, εἰπεῖν τὸ φρονεῖν ὡς δεῖ, καὶ βιοῦν ἐλλείπομεν, τοῦτο τῇ σμικρότητι τῆς πατρίδος, ἀλλ' αὐτοῖς δικαίως ἀναθήσομεν. τοῦ μέντοι συνταξιν ὑποβεβλημένῳ καὶ ἰσορίαν, ἐξ οὐ προχείρων οὐδ' οἰκείων, ἀλλὰ ξενίων τε πολλῶν, καὶ διεσπαρμένων ἐν ἑτέροις, συνιοῦσαν ἀναγνωσμάτων, τοῦ ὄντι χρὴ πρῶτον ὑπάρχειν καὶ μάλιστα τὴν πόλιν εὔδοκιμον καὶ φιλόκαλον καὶ πολυανάθρωπον, ὡς βιβλίων τε παντοδαπῶν ἀφθονίαν

VITA DEMOSTHENIS EX PLVTARCHO, HIERONYMO VVOLFIO INTERPRETE.

C VI Olympicam equestris certaminis victoriam Alcibiadis celebrauit, siue Euripides, vt plerique sentiunt, siue quis fuerit alius, Sophi, homini fortunato in primis opus esse ait celebri ciuitate. ego verò eius qui verè fortunatus sit futurus, cuius felicitatis potissima pars in ingenio sita est, & moribus, nihil interesse censeo, siue ex obscura & humili patria, siue ex deformi & parua matre sit natus. Ridiculum enim fuerit, si quis existimet, Iulidem paruam insulæ non magnæ Cei partem, & Aeginam, quam Atticorum quidam tanquam lemam quandam amouere iubebat à Piræo, histriones præstantes & poëtas posse alere: virum verò bonum, & suis rebus contentum & prudentem, & magnanimum nunquam proferre posse. Nam cæteras artes, ad quæstum aut gloriã comparatas, probabile sanè est in obscuris & humilibus oppidis marcescere: virtutum autem, tanquam robustam & opis alienæ non egentem plantam, in quouis radices agere solo, si & ingenium bonum, & à labore nõ abhorrẽtẽ animũ inuenerit. Quare neque nos, si vel prudẽtia, vel vitę integritas in nobis desideratur: culpã paruitati patrię, sed nobismetipsis iurè ascribemus. Ei verò qui opus historicũ cõponere instituerit, idq. nõ ex iis quę in prõptu, ac quasi domi suę sũt, sed è peregrinis plerisq. & dissipatis apud alios lectionib. coiẽs: reuera opus est. primũ ac maximè, vrbe celebri & elegãti, & populosa: vt & librorum oĩs generis copiã

Vrbs celebris non tam ad virtutem, quàm ad scriptionẽ rerum gestarũ necessaria.

habeat, quæ à scriptoribus præterita, memoriæ posteritatis cum fide quasi per manus tradita sunt, auribus excipiens, & passim percontans, opus sic absoluat, ne multa & necessaria in eo requirantur. Nos verò qui paruum incolimus oppidum, & ne minus etiam fiat, libenter in patria nos continemus: Romæ autem & in Italia versati, cum non daretur ocium exercendi nos in lingua Romana, propter & publicas functiones, & philosophiæ docendæ occupationes: serò tandem prouectáque ætate, Latinas literas attigimus: & res mira quidem illa, sed reuera tamen nobis accidit, vt non tam è verbis res intelligeremus & assequeremur, quàm è rebus, pro mediocri nostra peritia, etiam verba perciperemus. Etsi autem elegantiam Romanæ dictionis, & celeritatem, & translationes, & concentum, & cætera orationis ornamenta intelligere, pulchrum & non iniucundum esse ducimus: eius rei tamen meditatio & exercitatio non est facilis, nisi iis qui & ocio abundant, & ea sunt ætate, quæ ab huiusmodi studio non aborreat. Quapropter cum in hoc libro, qui de Parallelis (hoc est, rebus Græcorũ & Romanorum inter se collatis) quintus est, de Demosthene & Cicerone scribamus: ex actionibus eorum, & rebus gestis, quæ eorum ingenia fuerint, & quæ similitudo inter ipsos, considerabimus. Orationes autẽ inter se comparare, & pronunciare, vtra sit suauior, aut vehementior, supersedebimus. Nã ea planè fuerit, quod dixit Iõ, Delphinis in tellure vis: qua re, Cęcilius homo in reb. omnib. immodicus, ignotata, comparationẽ Demosthenis & Ciceronis edere iuueniliter ausus est. Sed, si illud, NOSCETE, in prõptu cuiuis esset, præcipi diuinitus fortasse nõ videretur. Demosthenẽ & Ciceronẽ, qui primũ finxit genius: idem, multas videtur similitudines eorũ ingeniis inseruisse: vt honoris libertatisq. studiũ in rep. in periculis aũt & bellis timiditatẽ: ac multa etiã de reb. fortuitis admiscuisse. Nã duos alios oratores posse reperiri non existimo, qui & ex obscuris ac paruis, potẽtes magníq. facti sint, & reges ac tyrannos oppugnarint, & filias amiserint eiectíq. patria, honorificè sint reuocati, & rursus fugerint: & ab hostib. capti, vnà cũ interitu libertatis ciuiũ, vitam etiã amiserint. Quare si natura & fortuna tãquã artifices certamẽ instituerẽt: haud facile futurum sit iudiciũ, vtrũ illa morib. an hęc reb. gestis eos similiores effecisset. Dicẽdũ aũt est de antiquiore primũ. Demosthenes, Demosthenis pater, vir bonus & honestus fuit, vt narrat Theopõpus. Cognominabatur autem gladiorũ faber, quòd officinã magnã haberet, & seruos id opificiũ exercẽtes. Quòd verò Æschines orator de matre eius dixit, natã eã esse Gylone quodã, qui ob crimen proditionis vrbe exularit, & barbara muliere: de eo pronũciare nõ possumus, verẽne dixerit, an maledicẽdi studio, & per mẽdacium. Relictus aũt à patre Demosthenes septennis in opulẽtia (parũ .n. vniuersus cẽsus à quindecim talẽtis abfuit) à tutoribus iniuriis est affectus: qui alia surripuerunt, alia neglexerunt, adeò vt magistros etiam eius mercede fraudarent. Quare cùm de causa elegantis & ingenuo puero cõueniẽtis disciplinæ fuisse rudis videtur,

Querela de suis incommodis.

Verba è rebus intelleda.

Comparationẽ Demostheni & Ciceronianę eloquentiæ repudiat.

Cæcilij temeritas.

Se nosse.

Multę Ciceronis & Demosthenis similitudines.

Natura. Fortuna.

Pater.

Mater.

Tutores.

Exercitationes corporis omissæ.

A ἔχειν, καὶ ὅσα τοῖς γράφοντας διαφεύγοντα, σωτηρίᾳ μνήμης, ὅπως φανερὰν εἴληφε πίστιν, ὑπολαμβάνων ἀκοῇ καὶ διαπυνθανόμενος, μὴ πολλῶν μηδ' ἀναγκαίων ἐνδεὲς ὑπολείποιτο τὸ ἔργον. ἡμεῖς δ' μικρὰν οἱ οἰκοῦντες πόλιν, καὶ ἵνα μὴ μικροτέρα γένηται φιλοχωρεῖν τες ἐν ᾗ ῥώμῃ καὶ τῇ * κατὰ τὴν Ἰταλίαν διαβιβάς, οὐ σχολῆς οὔσης γυμνάζεσθαι περὶ τὴν ῥωμαϊκὴν διάλεκτον, ὑπὸ χρείας πολιτικῶν, καὶ τῆς διὰ φιλοσοφίαν πλησιαζόντων. ὀψέποτε, καὶ πόρρω τῆς ἡλικίας, ἡψάμεθα ῥωμαϊκοῖς γράμμασιν ἐντυγχάνειν. καὶ θεῶμα θαυμαστὸν μὲν, ἀλλ' ἀληθὲς ἐπάχομεν. οὐ γὰρ οὕτως ἐκ τῶν ὀνομάτων τὰ πράγματα συνιέναι, καὶ γνωρίζειν συνέβαινεν ἡμῖν, ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων ἄμως γέπως εἴχομεν ἐμπειρίας, ἐπακολουθεῖν διαταῦτα καὶ τοῖς ὀνόμασι. κάλλοις δ' ῥωμαϊκῆς ἀπαγγελίας καὶ τάχους αἰσθανόμεθα, καὶ μεταφορᾶς ὀνομάτων. καὶ ἁρμονίας, καὶ τῶν ἄλλων οἷς

B ὁ λόγος ἀγάλλεται, χαίρειν μὲν ἡγούμεθα καὶ οὐκ ἀπρεπὲς, εἰ δ' θεὸς τοῦτο μελέτη καὶ ἄσκησις, οὐκ ἀδυνατίς. ἀλλ' οἷς ἐστι πλείων τε σχολὴ καὶ τὰ τῆς ὥρας ἐπ θεὸς τὰς τοιαύτας ὑπεχωρεῖ φιλοτιμίας. * διὸ καὶ γράφοντες ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ τῶν ἀλλήλων βίον, ὃν πέμπτῳ, θεῖ δημοσθένους καὶ κικέρωνος, ἀπὸ τῶν πράξεων καὶ τῶν πολιτειῶν, τὰς φύσεις αὐτῶν καὶ τὰς διαθέσεις, θεὸς ἀλλήλας ὑπεσκεψόμεθα. τὸ δὲ τοῖς λόγοις αὐτεξετάζειν καὶ ἀποφαίνεσθαι, πότερος ἡδίων ἢ δεινότερος εἰπεῖν, ἐάσομεν. κἀκεῖ γὰρ ὡς φησιν ὁ ἴων, δελφῖν ἐν χέρσῳ βία. ἰῶ ὁ θεῖος ἐν ἅπασι κακίλιος ἀγνοήσας, ἐνεπιδύσατο σύγκρισιν τῷ δημοσθένους καὶ κικέρωνος ἐξενεγκεῖν. ἀλλὰ γὰρ ἴσως, εἰ πάντες ἰῶ τὸ γνῶθι σαυτὸν, ἔχειν θεόχρεων, οὐκ ἂν ἐδόκει θεόπεμπτον εἶ). δημοσθένεια δὲ καὶ κικέρωνα, * τὸν αὐτὸν ἔοικε πλάττων ἀπ' ἀρχῆς ὁ δαίμων, πολλὰς μὲν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν φύσιν ὑπὲρ τῆς ὁμοιότητος, ὥσπερ τὸ φιλότιμον καὶ φιλελεύθερον ἐν τῇ πολιτείᾳ, θεὸς δὲ κινδύνοις καὶ πολέμοις ἀτόλμον. πολλὰ δ' ἀναμίξαι καὶ τῶν τυχηρῶν. δύο γὰρ ἑτέρους, οὐκ ἂν εὐρεθῆναι δοκῶ ῥήτορας, ἐκ μὲν ἀδόξων ἐ μικρῶν ἰσχυροὺς καὶ μεγάλους γενομένους. θεσπεσιώσαντας δὲ βασιλεῖσι καὶ τυράννοις, θυγατέρας δ' ἀποβαλόντας, ἐκπεσόντας δὲ τῆς πατρίδος, κατελθόντας δὲ μετὰ τιμῆς, ἀποδραντας δ' αὖθις, καὶ ληφθέντας ὑπὸ τῶν πολεμίων. ἅμα δὲ παυσαμένη τῇ τῶν πολιτῶν ἐλευθερίᾳ τὸν βίον συγκατεπέφανταν. ὡς τε εἰ γένοιτο τῇ φύσει καὶ τῇ τύχῃ καθάπερ τεχνίτας ἁμίλλα, χαλεπῶς. αὐ δ' ἀκριβῶσαι πότερον αὐτὴ τοῖς ἔργοις, ἢ τοῖς θεάμασιν ἐκείνη τοὺς ἄνδρας ὁμοιοτέρους ἀπείργασται. λεκτέον δὲ θεῖ τὸ πρεσβυτέρου θεότερον. δημοσθένης, ὁ πατὴρ δημοσθένους, ἰῶ μὲν τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ὡς ἱστορεῖ θεόπομπος. ἐπεκαλεῖτο δὲ μαχαιροποιὸς, ἐργαστήριον ἔχων μέγα, καὶ δούλους τεχνίτας τοὺς τοῦτο θεάτοντας. ἀ δ' ἀισχίνης ὁ ῥήτωρ εἴρηκε θεῖ τῆς μητρὸς, ὡς ἐκ γυλῶνός τινος, ἐπ' αἰτίᾳ θεοδοσίας φυγόντος ἐξ ἀ-

C στεος, γεγόνει, καὶ βαρβάρου γυναικὸς, οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν, εἴτ' ἀληθῶς εἴρηκεν, εἴτε βλασφημίᾳ καταψευδόμενος. * καταλειφθεὶς δ' ὁ δημοσθένης ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐπ' αὐτῆς ἐν εὐπορίᾳ (μικρὸν γὰρ ἀπέλιπεν ἡ σύμπασα τίμησις αὐτῷ τῆς οὐσίας πεντεκαίδεκα ταλάντων) ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων ἠδικήθη· τὰ μὲν κοσφισαμένων, τὰ δ' ἀμελησάντων, ὡς τε καὶ τῶν διδασκάλων αὐτοῦ τὸν μισθὸν ἀποστερῆσαι. διά τε δὴ τοῦτο, τῶν ἐμμελῶν καὶ θεσπεσίων ἐλευθέρῳ παιδὶ μαθημάτων, ἀπαίδευτος δοκεῖ γενέσθαι.

καὶ

καὶ διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀδυνάμειαν καὶ θρύψιν, οὐ
προϊεμένης τοῖς πόνοις τῆς μητρὸς αὐτὸν, οὐδὲ προσβιαζομένων τῶν παιδαγωγῶν. ἦν γὰρ ἐξ ἀρχῆς κάπηχυς καὶ νοσώδης. διὸ καὶ τὴν λοιδορουμένην ἐπωνυμίαν τὸν βάτταλον, εἰς τὸ σῶμα λέγεται σκωπτόμενος ὑπὸ τῶν παίδων, λαβεῖν. ἦν δὲ ὁ βάτταλος. ὡς μὲν ἔνιοι φασιν αὐλητὴς τῶν κατεαγότων, καὶ δραμάτιον * εἰς τοῦτο κωμῳδῶν αὐτὸ, ἀνεφάνης πεποίηκεν. ἔνιοι δέ τινες ὡς ποιητὴς ξυφεραὶ καὶ παροίνια γράφοντος τοῦ βαττάλου μέμνηται. δοκεῖ δὲ τῶν οὐκ ἀπρεπῶν τὴν λεχθεῖσαν τοῦ σώματος μορείων ὀνομασίαν τοῖς ἀττικοῖς τότε καλεῖσθαι βάτταλος. ὁ δ' ἀργᾶς (καὶ τοῦτο γάρ φασι τῷ δημοσθένει γενέσθαι παρόνυμον) ἢ πρὸς τὸν λόγον, ὡς θηριώδη καὶ πικρὸν ἐπέθη (τὸν γὰρ ὄφιν ἔνιοι τὸν ποιητὴν, ἀργᾶν ὀνομάζουσιν) ἢ πρὸς τὴν ὀργὴν, ὡς ἀνιαρὸν τοῖς ἀκροωμένοις. καὶ γὰρ ἀργᾶς τὸν νόμον ποιητὴς ἦν, νόμων πονηρῶν καὶ ἀργαλέων. καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ κεῖσθω πλάτων. τὴν δὲ πρὸς τοὺς λόγοις ὁρμὴν, ἀρχὴν αὐτῷ φασὶ τοιαύτην γενέσθαι. καλλιστράτου τοῦ ῥήτορος ἀγωνίζεσθαι μὲν ὠρθοῦ κρίσιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ μέλλοντος. ἦν πρεσδοκία τε δίκης μεγάλη, διά τε τὴν τοῦ ῥήτορος δυνάμιν, καὶ θαυμαζόμενος τότε μάλιστα τῇ δόξῃ. καὶ διὰ τὴν πρᾶξιν, ἣν ἔσαν πρεσβύτατον. ἀκούσας οὖν ὁ δημοσθένης τῶν διδασκάλων καὶ τῶν παιδαγωγῶν, συνεπεθέμενον τῇ δίκῃ προσπορεῖν, ἔπεισε τὸν ἑαυτοῦ παιδαγωγὸν, δεόμενος καὶ παρακαλῶν, ὅπως αὐτὸν ἀγάγοι πρὸς τὴν ἀκρόασιν. ὅδ' ἔχων πρὸς τοὺς ἀκούοντας τὰ δικαστήρια δημοσίας συνήθειαν, διόρησε χώρας, ἐν ᾗ καθήμενος ὁ παῖς ἀδήλως ἀκούσειν τῶν λεγομένων. διήμερήσαντος δὲ καλλιστράτου καὶ θαυμασθέντος ὑπερφυῶς, ἐκείνου μὲν ἐζήλωσε τὴν δόξαν, ὁρῶν πρεσπεμπόμενον ὑπὸ τῶν πολλῶν καὶ μακαριζόμενον. τὴν δὲ λόγου μᾶλλον ἐθαύμαζε καὶ κατενόησε τὴν ἰσχὺν, πάντα χρῆσθαι καὶ πεθανοδόξῳ πρὸς τὸν λόγον. ὅθεν ἐάσας τὰ λοιπὰ μαθήματα, καὶ τὰς παιδικὰς ἀφελείας, αὐτὸς αὐτὴν ἴσῃ καὶ διεπόνει τὴν μελέτας, ὡς αὐτῷ λεγόντων ἐσόμενος καὶ αὐτός. ἐχρήσατο δὲ ἰσαίῳ πρὸς τὴν λόγον ὑφηγητῇ, καὶ πρὸς συκεάτοις πότε χολάζοντος, εἴτε, ὡς τινες λέγουσι, τὴν ὠρισμένον μισθὸν ἰσοκεάτῃ τριέσαι μὴ δυνάμενος τὰς δέκα μνᾶς, διὰ τὴν ὀρφανίαν, εἴτε μᾶλλον τοῦ ἰσαίου τὴν λόγον, ὡς δραστήριον καὶ παντάρχον, δεῖν τὴν χρείαν ὑποδεχόμενος. ἕρμιππος δέ φησιν ἀδεσπότοις ὑπομνήμασιν ἐντυχεῖν, ἐν οἷς ἐγέγραπτο, τὴν δημοσθένους συνεχολακέναι πλάτωνι, καὶ πλεῖστον εἰς τοὺς λόγους ὠφελεῖσθαι. κτησιβίου δὲ μέμνηται λέγοντος, πρὸς καλλίου τὴν συγκρασίν, καὶ πολὺν ἄλλων τὰς ἰσοκεάτους τέχνας, καὶ τὰς ἀλκιδάμαντος, κρύφα λαβόντα τὴν δημοσθένους καταμαθεῖν. ὡς γοῦν ἐν ἡλικίᾳ γενόμενος, τοῖς ὅπλοις ἤρξατο δικάζεσθαι, καὶ λογογραφεῖν ἐπ' αὐτοῖς, πολλὰς δυσδύσας, καὶ παλινδικίας διώρισκόντας, ἐγυμνασάμενος καὶ τὸν θουκυδίδου τὴν μελέτας, οὐκ ἀκινδύνως, οὐδ' ἀργῶς κατεδυτυχήσας, ἐκπρᾶξαι μὲν, οὐδὲ πολλοστὸν ἠδυνήθη μέρος τῶν παρόντων. τόλμαν δὲ πρὸς τὸ λέγειν, καὶ συνήθειαν ἱκανὴν λαβὼν, καὶ γευσάμενος τοῦ πρὸς τοὺς ἀγῶνας φιλοτιμίας καὶ δυνάμεως, ἐπεχείρησεν εἰς μέσον παρελθεῖν, καὶ τὰ κοινὰ πράττειν. καὶ καθάπερ λαομέδοντα τὸν ὀρχομένιον λέγουσι, καχεξίαν τινὰ πολυνοῦς ἀμυνόμενον δρόμοις μακροῖς χρῆσθαι τῶν ἰατρῶν κελευσάντων, εἶθ' ὅτω δυναμωσάντα τὸν ἔξιν, ὅπη θέοιτο τοῖς στεφανίταις ἀγῶσι, καὶ τὸν ἄκρον γενέσθαι δολιχοδρόμων· οὕτω τὸν δημοσθένη συνέβη, τὸ πρῶτον ἐπανορθώσεως ἕνεκα τῶν ἰδίων ὑπὸ δύνη πρὸς τὸ λέγειν, καὶ τούτου κτησαμένου δυνάμιν, ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἤδη καθάπερ στεφανίταις ἀγῶσι,

A tum propter imbecillitatem & teneritatem corporis: quòd nec mater eum labores capere patiebatur, neq. pædagogi ad eos adigebant. Erat enim in prima ætate extenuato & morbido corpore, & probrosum Battali cognomen à pueris, corpus eius deridentibus, ei factum esse dicitur. Fuit autem Battalus (vt quidam aiunt) tibicen effœminatus, cuius perstringēdi causa fabellam Antiphanes edidit. Quidam Battali, vt poëtæ, qui delicata quædam & compotationibus apta carmina scriberet, meminerunt. Videtur etiam membrum quoddã corporis, quod honestè nominati non potest, tum ab Atticis Battalus esse dictum. Argas aũt (nã & hoc tributũ esse Demostheni cognomẽ ferũt) aut propter ingenij feritatem & acerbitatem est appellatus (serpentem enim quidam poëtæ Argam vocant) aut propter orationem, quæ molesta esset auditoribus. Fuit & poetæ cuiusdam nomen Argas, qui malos & asperos modos faciebat. Atque hæc hactenus. Impetum autem & ardorem ad eloquentiæ studium sic in eo excitatum esse ferunt: Callistrato oratore causam Oropiam acturo apud iudices: expectatio iudicij magna fuit, cùm propter oratoris facultatem, qui maxima tum gloria florebat, tũ propter ipsius rei celebritatem, Demosthenes igitur, cum inter magistros & pædagogos conuenisse audiret, se velle interesse iudicio: precibus & alacritate, à suo pædagogo impetrauit, vt ab eo ad audiendum adduceretur: qui, quod seruis publicis prætoria aperientibus familiaris esset, nactus est locum, in quo puer occultè sedens, audiret ea quæ dicerentur. Cum verò prosperè perorasset Callistratus, & in magna esset admiratione: tum illius gloriam præclaram duxit, quem deduci à multitudine, & felicem prædicari videret: tũ multò magis eloquentiæ vim est admiratus, omnia vincere & mansuefacere solitæ. Quare omissis cæteris disciplinis & puerilib. exercitationibus, ipse sese exercebat & declamitabat, tãquam & ipse futurus orator. Vsus autem est Isæo eloquentiæ magistro (quãquam tum Isocrates docebat) siue quòd, vt quidam aiunt, statam Isocrati mercedem pendere non posset decem minas, propter orbitatem: siue quòd Isæi dictionem, vt acriorem & callidiorem ad causas agendas, illi præferret. Hermippus verò ait, se in commẽtarios incerti autoris incidisse, in quibus scriptũ esset Demosthenẽ Platone præceptore esse vsũ, & ex ea re multũ profecisse in eloquentia. Meminit & Ctesibij, dicẽtis, Demosthenem à Callia Syracusio, & quibusdam aliis artes Isocratis & Alcidamantis clàm acceptas, perdidicisse. Quũ primùm igitur adoleuit, actionem in tutores instituit: & scribere aduersus eos, effugia multa quæritantes, & iterandi iudicij rationem comminiscentes, orationes cœpit. Sic assiduitate studij (vt Thucidides loquitur) exercitatus, quanquã non sine periculo nec per ignauiam, tandem victoriã adeptus: tamẽ vix perexiguam patrimonij partem recuperare potuit: sed ad dicendi audaciam cõsuetudine satis confirmatus, gustatáq; forensium certaminum & oratoriæ facultatis dulcedine ac gloria, prodire in medium, & rempub. capessere instituit, & vt Orchomeniũ Laomedõtẽ ferunt, cùm ad corrigẽdũ splenis quoddã vitiũ, lõgiorib. cursibus iussu medicorũ vteretur, eũ sibi habitũ exercitatione illa cõparasse, vt in curriculis de coronis certaret, atq; in sũmũ cursorẽ enaderet: sic & Demostheni vsuenit, vt ad rei suæ familiaris detrimenta sarcienda forum ingressus, eáque re dicendi facultatem & vim adeptus, in ciuilibus tanquam coronariis certaminibus,

In puericia tenuis valetudo.

Battali cognomẽ.

Argæ cognomen.

Occasio studij eloquentiæ.

Callistratus.

Magistri, Isæus, Isocrates.

Plato.

Artes Isocratis & Alcidamãtis.

Actiones tutoriæ.

Laomedon, Orchomenius.

princeps ciuium pro tribunali decertantium haberetur. Verùm quũ primùm ad populũ verba faceret, tumultu excipiebatur & deridebatur ob insolẽtiam orationis, quę & cõfusas habere cõtinuationes, & arguméta acerbè nimiũ ad fastidiũ vsq. cõtorta videbatur. Huc accedebat, vocis quædã, vt videtur, imbecillitas, & linguæ obscuritas, & interruptio spiritus, quæ sensũ orationis conturbabat, propter diuulsionẽ cõprehẽsionum. Tãdẽ cũ relicto populo, æger animo, in Piræeo abãbularet: Eunomus Thriasi⁹, homo admodũ prouectæ ætatis, eũ cõspicatus, obiurgauit, quòd cũ eius oratio ad Pericleã proximè accederet, ipse sibi ob ignauiã & mollicié deesset, qui neq. turbas audacter sustineret, neq. corpus ad certamina cõpararet, sed deliciis obsolescere pateretur. Rursus aliquãdo aiũt, cũ excidisset, domũq. iret obuoluto capite, ac grauiter ferens, Satyrum histrionẽ familiarẽ eius affectatũ, & cũ eo cõgressum esse. Demosthene aũt apud eũ quiritãte, se, qui omniũ oratorum laboriosissimus esset, ac propemodum corporis vigorem in ea re consũpsisset, nullam habere gratiã apud populum: sed homines gulosos, nautas, indoctos audiri, & obtinere suggestũ, se despici. Verũ, inquit Satyrus dicis Demosthenes. Sed ego causæ celeriter medebor, si mihi sententiã aliquã Euripidis, aut Sophoclis memoriter recitare volueris. Quod cũ fecisset Demosthenes, Satyrũ repetiisse eandẽ sententiam, & sic formasse, atque eo vultu & gestu pronũciasse, vt alia prorsus esse Demostheni videretur. Postquam igitur persuasum ei fuit, quantum orationi ex actione ornaméti & gratiæ accederet: parui ac nihili potius duxit exercitationem eius, qui pronunciationẽ & gestum verborum negligeret. Atque ex eo subterraneũ conclaue, in quo se exerceret, ædificauit, quod nostra etiamnũ ætate extabat: eóq. quotidie descendẽs, & actionem formauit, & vocem exercuit, sæpe etiã menses duos, aut tres continuos coniunxit, rasa altera parte capitis, eu gratia, ne, tametsi omnino vellet, egredi præ verecundia liceret. Quin & è congressibus aliorum, & sermonibus, & negociis argumenta & occasiones studij petebat. Domum enim reuersus, statim in conclaue suum descendebat: & cùm ipsa negotia ordine recensebat, tum eorundem defensiones. Atque etiam orationes quas audierat, animo, complectens, in sententias & continuationes redigebat: & omni ratione corrigere, nouoque & alio genere sermonis explicare conabitur, tum ea quæ ad ipsum alius, tum quæ aliam ipse dixisset. His rebus factum est, vt non ingeniosus esse, sed eloquẽtia & vi, labore comparata vti putaretur. Cuius rei magnũ illud signũ esse videbatur, quòd non temerè quisquam Demosthenem ex tempore dicentem audisset: sed cum sæpe in concione sederet, & à populo nominatim citaretur, non prodierit, nisi meditatus, & ad eam rem paratus. Quare cùm alij multi populares oratores eum deridebant, tum Pythea lucernam olere, per derisum dicebat eius enthymemata: Et huic quidem acerbè respondit Demosthenes. Non, inquit, earundem tibi & mihi rerum conscia est lucerna. Apud alios autem non prorsus negabat, sed neque de scripto, neque sine scripto prorsus dicere se fatebatur. Atque etiam eum popularem hominem esse pronunciabat, qui ad dicendum meditaretur. Eã.n. colẽdi populi ad pręparationẽ. Negligere aũt, vt acceptura esset orationẽ multititudo:

Conciones primæ Demosthenis

Ab Eunomo & Satyro cõfirmatus Demosthenes.

Pronunciationis vis.

Exercitationes mirabiles.

Diligentior quàm ingeniosior.

Scomma Pythea.

A φρωτδύειν τῆ ὑπὸ τῶ βήματος ἀγωνιζομένων πολιτῆ καὶ τοι τόγε φρόνον ἐν τυγχάνων τῶ δήμῳ, θορύβοις ἐπιπίπτε, καὶ κατεγελᾶτο δι' ἀήθειαν τῶ λόγου, συγκεχυμένῃ τ φειδόδοις, καὶ βεβασανίσθαι τοῖς ἐνθυμήμασι, πικρῶς ἄγαν καὶ κατακόρως δοκουῦντος. ἰῶ δέ τις ὡς ἔοικε καὶ φωνῆς ἀσθένεια, καὶ γλώττης ἀσάφεια, καὶ πνεύματος κολοβότης, ὅθι τεράτουσα τ νοῦν τῆ λεγομένων, τῆ * ἐξαπατᾶν τὰς φειδόδους. τέλος δ' ἀποστάντα τ δήμου, καὶ ῥεμβόμενον ἐν πτέραις δι' ἀθυμίαν, δύνομος ὁ θειάσιος ἤδη πάνυ γέρων, θεασάμενος, ἐπέπληξεν, ὅτι τὸν λόγον ἔχων ὁμοιότατον τῆ φεικλέους, φεοδίδωσιν ὑπ' ἀπολμίας καὶ μαλακίας ἑαυτόν, ἅτε τοῖς ὄχλοις ὑφιστάμενος δυθυμοῦντος, οὔτε τὸ σῶμα φεὸς τοὶς ἀγῶνας ἐξαρτυόμενος, ἀλλὰ ζυφῆ φειόρων μαραινόμενον πάλιν δέ ποτε φασιν ἐκπεσόντος αὐτῆ, καὶ ἀ-

B πόντος οἰκαδε συγκεκαλυμμένε, κ βαρέως φερόντος, ὑπακολουθῆσαι σάτυρον τὸν ὑποκριτὴ, ὅθι πόδειον ὄντα καὶ συμβῆθεῖν. ὀδυρομένε ᾗ τῶ δημοσθένους φεὸς αὐτὸν, ὅτι πάντων φιλοπονώτατος ὢν τῆ λεγόντων, καὶ μικρῶ * δέων καταναλωκέναι τ τ σώματος ἀκμὴν εἰς τ το, χάριν οὐκ ἔχει φεὸς τ δῆμον. ἀλλὰ κραιπαλῶντες αἰθρῶποι ναῦ) καὶ ἀμαθεῖς, ἀκούειν) καὶ κατέχουσι τὸ βῆμα, παρεφέρεται δ' αὐτὸς ἀληθῆ λέγῃς, ὦ δημόσθενες, φαῖαι τ σάτυρον. ἀλλ' ἐγὼ τὸ ἄπορον ἰάσομαι ταχέως, αἴμοι τ δυρεπίδου πινὰ ῥήσεων ἢ σοφοκλέους, ἐθελήσῃς εἰπεῖν ὅπὸ στόματος. εἰπόντος ᾗ τῶ δημοσθένους, μεταλαβόντα τὸν σάτυρον οὕτω πλᾶσαι καὶ διεξῆθεῖν ἐν ἤθει φρέπον τι καὶ σχεθέσι τῖνὶ αὐτῖνὶ ῥῆσιν, ὡς θ' ὅλως ἑτέραν τῆ δημοσθένει φαινῆναι. πειθέντα δ' ὅσον ἐκ τῆς ὑποκρίσεως τῆ λόγῳ κόσμου καὶ χάριτος * φεόσεσι, μικρὸν ἡγήσαθαι καὶ τὸ μηδὲν ἐν τῖνὶ ἄσκησιν, ἀμε-

C λοῦντι τῆς φεφορᾶς καὶ σχεθέσεως τῆ λεγομένων. ἐκ τούτου κατάγειον μὴ οἰκοδομῆσαι μελετητήριον, ὃ δὴ διεσώζετο καὶ καθ' ἡμᾶς ἐνταῦθα ᾗ, φαίτως μὴ ἑκάστης ἡμέρας * κατιόντα πλάττειν τῖνὶ ὑποκρίσιν, καὶ σχεπορεῖν τῖνὶ φωνῖνὶ, πολλάκις δὲ καὶ μῖνας ἑξῆς δύο καὶ ξῆς συνάπτειν, ξυρούμενον δ κεφαλῆς θάτερον μέρος, ὑπῆρ τῶ μηδὲ βουλομένῳ πάνυ φεοῆθεῖν ἐνδέχεσθαι δι' αἰσχύνην. οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς φεὸς τοὶς ἐκτὸς ἐντεύξεις καὶ λόγοις καὶ ἀσχολίας, ὑποθέσεῖς καὶ ἀφορμὰς ἐποιεῖτο τῶ φιλοπονεῖν. ἀπαλλαγεὶς γὰρ αὐτῆ, τάχεσα κατέβαινεν εἰς τὸ μελετητήριον, κ διεξῆῖ τάς τε φεόξεις ἐφεξῆς, καὶ τοὶς ὑπῆρ αὐτῆ ἀπολογισμοὶς. ἔτι δὲ τοὶς λόγοις οἷς παρέτυχε λεγομένοις, ἀναλαμβάνων εἰς ἑαυτὸν, εἰς γνώμας ἀνῆγε καὶ φειόδοις. ἐπανορθώσῖς τε φαντοδαπὰς κ μεταφράσῖς ἐπανοπῆμει, τῆ εἰρημένων ὑφ' ἑτέρου φεὸς ἑαυτὸν, ἢ ὑφ' αὐτῶ πάλιν φεὸς ἄλλον. ἐκ τούτου δόξαν εἶχεν ὡς οὐκ δύφυὴς ὢν, ἀλλ' ἐκ πόνου συγκειμένῃ δεινότητι ☾ δυνάμει χρώμενος. ἐδόκει τε τούτου σημεῖον εἶῖ μέγα, τὸ μὴ ῥᾳδίως ἀκοῦσαῖ τινα δημοσθένους ὅπῆ καιρῶ λέγοντος. ἀλλὰ καὶ καθῆμενον ἐν ἐκκλησίᾳ, πολλάκις τῶ δήμου καλοῦντος ὀνομαστὶ, μὴ φαρῆθεῖν, εἰ μὴ τύχοι πεφεοντικὼς καὶ παρεσκευασμένος. εἰς τῶτο δὲ ἄλλοι τε πολλοὶ τῆ δημαγωγῶν ἐχλεύαζον αὐτὸν, καὶ πυθέας ὅπῆ σκώπτων, ἐλλυχνίων ἔφῆσεν ὄζειν αὐτῆ τὰ ἐνθυμήματα. τῶτον μὴ οὖν ἠμείψατο πικρῶς ὁ δημοσθένης. οὐ ταῦτα γὰρ εἶπεν ἐμοὶ καὶ σοὶ ὦ πυθέα ὁ λύχνος σωίσιδε. φεὸς δὲ τοὶς ἄλλοις, οὐ παντάπασιν ἰῶ ἔξαρνος. ἀλλ' οὔτε γράψας, οὔτ' ἄγραφα κομιδῆ λέγῃν, ὡμολόγῃ. καὶ μὴ τοι δημοτικὸν ἀπέφαινεν ἄνδρα, τὸν λέγῃν μελετῆθτα. θεραπείας γὰρ εἶῖ τῶτο τῶ δήμου φῆσασκόλιῶ. τὸ δ' ὅπως ἔχουσιν οἱ πολλοὶ φεὸς τὸν λόγον ἀφεοντισεῖν, ὀλιγαρ-

λιγαρχικοῦ καὶ βίᾳ μᾶλλον, ἢ πειθοῖ προσέχοντος. τῆς δ' * πρὸς καιρὸν ἀπολυίας αὐτῷ, καὶ τοῦτο ποιοῦσαν σημεῖον. ὅτι δημάδης μὲν ἐκείνῳ θορυβηθέντι πολλάκις, ἀνασὰς ἐν προχείρου συνεῖπεν. ἐκεῖνος δ' οὐδέποτε δημάδῃ. πόθεν οὖν φαίη τις αὖ, ὁ αἰσχίνης πρὸς τὸν ἐν τοῖς λόγοις τόλμαν θαυμασιώτατον ἀπεκάλει τὸν ἄνδρα; πῶς δὲ πύθωνι τῷ βυζαντίῳ θρασυνομένῳ καὶ ῥέοντι πολλῷ καὶ τῷ ἀθηναίων, ἀνασὰς μόνος ἀντεῖπεν, ἢ λαμάχου τοῦ μυῤῥινεώτου γεγραφότος ἐγκώμιον ἀλεξάνδρου καὶ φιλίππου τῶν βασιλέων. ἐν ᾧ πολλὰ θηβαίοις καὶ ὀλυνθίοις εἰρήκει κακῶς. ὁ ἀναμνήσκοντος ὀλυμπάσι, ᾠδήσας καὶ διεξιὼν μετ' ἱστορίας καὶ ἀποδείξεως ὅσα θηβαίοις καὶ χαλκιδεῦσιν ὑπάρχει καλὰ πρὸς τοὺς ἑλλάδα, καὶ πάλιν ὅσων αἴτιοι γεγόνασι κακῶν οἱ κολακεύοντες μακεδόνας, οὕτως ἐπέστρεψε τοὺς παρόντας, ὥς τε δείσαντα τῷ θορύβῳ τὸν σοφιστὴν ὑπεκδυῆναι τῆς πανηγύρεως; ἀλλ' ἔοικεν ὁ ἀνὴρ τοῦ περικλέους, τὰ μὲν ἄλλα μὴ πρὸς αὐτὸν ἡγήσασθαι. τὸ δὲ πλάσμα καὶ τὸν χρωματισμὸν αὐτοῦ, καὶ τὸ μὴ ταχέως μηδὲ περὶ παντὸς ἐν τοῦ παρεισαμένου λέγειν, ὥσπερ ἐν τούτων μεγάλου γεγονότος, ζηλῶν καὶ μιμούμενος, οὔτε πάνυ προῖεσθαι * τοῦ ἐν τῷ καιρῷ δόξαν, οὐδ' ὅλῃ τῇ τύχῃ πολλάκις ἑκὼν εἶναι ποιεῖσθαι τοῦ δυνάμενον. ἐπεὶ τόλμαν γε καὶ θάρσος οἱ λεχθέντες ὑπ' αὐτοῦ λόγοι τῶν γραφέντων μᾶλλον εἶχον, εἴτε δεῖ πιστεύειν ἐρατοσθένει καὶ δημητρίῳ τῷ φαληρεῖ καὶ τοῖς κωμικοῖς. ὧν ἐρατοσθένης μὲν φησιν, αὐτὸν ἐν τοῖς λόγοις πολλαχοῦ γεγονέναι θράσει μαινόμενον. ὁ δὲ φαληρεὺς, τὸν ἔμμετρον ἐκεῖνον ὅρκον, ὀμόσαι ποτὲ πρὸς τὸν δῆμον, ὥσπερ ἐνθουσιῶντα·

μὰ γῆν, μὰ κρήνας μὰ ποταμοὺς, μὰ νάματα.

τῶν δὲ κωμικῶν, ὁ μὲν τις αὐτὸν ὀνομαζεῖ ῥωποπερίθεαν ὁ δὲ θρασικώνιον, ὡς χρώμενον τῷ ἀνιθέτῳ φησὶν, * οὕτως ἀπέλαβεν ὥσπερ ἔλαβεν. ἠγάπησε γὰρ τὸ ῥῆμα τοῦτο θραλαβὼν δημοσθένης, * ἐκτὸς εἰμὴ νὴ δία πρὸς τὸν ὑπὲρ ἀλοννήσου λόγον ἀνιφαίνης, καὶ τουτὶ πέπαυχεν. τοῦ ἀθηναίοις δημοσθένης συνεβούλευε μὴ λαμβάνειν, ἀλλ' ὀπολαμβάνειν θρᾶ φιλίππου, πρὸς συλλαβὼν * διαφερόμενος. πλὴν τόν γε δημάδην πάντες ὁμολογοῦσι τῇ φύσει χρώμενον. ἀνίκητον εἶναι, καὶ θραφέρειν αὐτὸν χειρίζοντα τὰς τοῦ δημοσθένους σκέψεις καὶ θρασυδειας. ἀρίστων δ' ὁ χίος, καὶ θεοφράστου περὶ δόξαν ἱστόρηκε πρὸς τῷ ῥητόρων. ἐρωτηθέντα γὰρ ὁποῖός τις αὐτῷ φαίνεται ῥήτωρ ὁ δημοσθένης, εἰπεῖν, ἄξιος τῆς πόλεως. ὁποῖος δὲ δημάδης, ἀνάξιος τῆς πόλεως. ὁ δ' αὐτὸς φιλόσοφος, πολύδικτον ἱστορεῖ τὸν σφήττιον, ἕνα τῶν τότε πολιτευομένων ἀθήνησιν, ὀνομαζόμενον μὲν εἶναι ῥήτορα δημοσθένει, δυνατώτατον δὲ εἰπεῖν φωκίωνα. πλεῖστον γὰρ ἐν βραχυλογίᾳ λέξει νοῦν ἐνφέρειν. ὁ μὲν τοι καὶ τὸν δημοσθένη φασὶν αὐτὸν, ὁσάκις αὐ αὐτεῖν αὐτῷ φωκίων ἀναβαίνοι, λέγειν πρὸς τοὺς συνήθεις.

ἡ τῶν ἐμῶν λόγων κοπὶς αἴρεται. τοῦτο μὲν οὖν ἄδηλον, εἴτε πρὸς τὸν λόγον τοῦ ἀνδρὸς ὁ δημοσθένης, εἴτε πρὸς τὸν βίον καὶ τοῦ δόξαν ἐπεπόνθει, πολλῶν πάνυ καὶ μακρῶν πρεσβέων ἐν ῥῆμα καὶ νεῦμα πίστιν ἔχοντος ἀνθρώπου κυριώτερον ἡγούμενος. τοῖς δὲ σωματικοῖς ἐλαττώμασι τοιαῦτα ἐπῆγε ἄσκησιν, ὡς ὁ φαληρεὺς δημήτριος ἱστορεῖ, λέγων, αὐτὸ δημοσθένους ἀκούειν φρεσβύτου γεγονότος. τοῦ μὲν ἀσάφειαν καὶ βαυλότητα τῆς γλώττης ἐκβιάζεσθαι καὶ διαθεῦν, εἰς τὸ στόμα ψήφους λαμβάνοντα, καὶ ῥήσεις ἅμα λέγοντα.

A paucorum esse potentiæ studiosi, qui cogere potius, quàm persuadere vellet. Illud etiam argumento esse putant, quàm ab extēporali dictione abhorruerit, cui populi aduersa occlamatione debilitato, sæpe Demades subitò sit suffragatus, ipse autem Demadi nūquam. Cur igitur, dicat aliquis, Aeschines hominem admirabili ad dicendum audacia, vocabat? Quomodo Pythoni Byzantio se iactanti, & magno impetu in Athenienses inuehenti, solus respondit? Aut quo pacto, cum Lamachus Mirrhenæus laudationem scripsisset Philippi & Alexandri regum, quæ multa in Thebanos & Olynthios maledicta contineret, eámq; Olympiæ recitaret, insurrexit: & cum percensuisset, atque in historiis demonstrasset, quàm præclarè se Thebani & Chalcidenses erga Græciam gessissent, & contrà, quantis malis assentatores Macedonum, causas præbuissent: ita commouit eos qui aderant, vt rhetor ille tumultu perterritus, è celebritate se subduceret? Enimuerò videtur hic vir cętera quidem Periclis

Demades. Æschines. Python. Lamach.

B instituta, sibi aliena iudicasse: habitū aūt & conformationē eius, & neq. celeriter, neq. de re qualibet quicquid in buccā venisset, dicendi consuetudinē, vt qui his rebus magnus euasisset, æmulando atque imitando, neque * prorsus aspernatus ex tempore dicendi gloriam, neque volens quidem, subinde fortūnæ cōmisisse facultatem suam. Nam audaciam & fiduciam maiorum dictæ ab eo quàm scriptæ orationes habuerunt, si qua fides habenda est Eratostheni & Demetrio Phalereo & Comicis: quorum Eratosthenes, eum sæpe ait in dicendo esse quasi furore percitum: Phalereus autem, iusiurandum illud versu constans, eum aliquando iurasse ad populum, tanquam numine afflatum:

Demosthenes Periclis exemplo cautus magis quàm timidus, aut tardus.

Et terram & fontes, riuosq; & flumina testor.

Oratio Demosthenis libertima.

Comicorum autem alius eum vocat ῥωποπέριθραν quasi dicas fasciculos sarmentorum volutantem. Alius irridens, vt vtentem contra posito *: Sic, inquit, recepit, quemadmodum cepit *. Libuit enim Demostheni verbum hoc extrinsecus assumere. Nisi fortassis

C Antiphanes in his etiam orationem de Halone so irrisit, cuius Demosthenes autor fuit Atheniēsib. nō accipiendæ à Philippo, sed recipiēdæ, mota de syllabis controuersia. Verùm Demadem omnes fatebantur, ingenio contentum, inuictum esse, & extemporali facultate meditationes & apparatus Demosthenicos superare. Sed Aristo Chius, Theophrasti etiam sententiam quandam de his oratoribus retulit, qui rogatus qualis ei Demosthenes orator videretur? dixerit, Dignus vrbe: qualis Demades? vrbe superior. Is idem philosophus, Polyeuctum narrat Sphettium, virum Athenis eo tempore versantem in Repub. pronunciasse, Summum oratorem esse Demosthenem: Phocionem autem maxima dicendi vi præditum, qui paucis verbis multos sensus complecteretur. Atque ipsum etiam Demosthenem ferunt, quoties ei contradicturus Phocio suggestum cōscenderet, ad familiares dicere solitum:

Theophrasti & Polyeucti de Demosthene, de Demade & Phocione iudicium.

Orationis gladius insurgit mea.

Etsi incertum est, vtrum Demosthenes de oratione viri an de vita & autoritate ita senserit, plurimis & prolixis continuationibus vnum verbum & nutum hominis, cui fides habetur, plus valere existimans. Ad incommoda corporis corrigenda, talē adhibuit exercitationem, vt Demetrius Phalereus narrat, qui se id ex ipso Demosthene iam sene audisse dicit. Obscuritatem & balbutiem linguæ euicisse, & distinxisse, calculis in os indēdis, & orationib. interim recitādis.

Incommoda naturæ quo pacto emendata à Demosthene.

Vocem autem in cursibus exercuisse, & arduorum locorum ascensu inter differendum:& sermones aliquos,aut versus,in crebrescente anhelitu protulisse. Fuisse item magnum ei domi speculum,cuius è regione stãs declamationes absoluerit.Ferũt,quidam cũ accessisset,patrociniũ eius petens,& cõmemorans, vt à quodam plagas accepisset:At tibi,dixisse Demosthenem,eorum quæ dicis,nihil accidit.Cum autem homo voce contentiore diceret,& clamaret:Mihi verò Demosthenes,nihil accidit?Nunc equidem, inquit, vocem audio hominis affecti iniuriis,& malè tractati. Tantum ad fidem faciendam valere putabat in dicendo,contentionem & actionem. Ac vulgo quidem mirum in modum eius actio probabatur:eruditi autẽ humilem putabant eius gestum,& degenerẽ,& mollem:quod & Demetrius Phalereus sentit.* Appionem verò Hermippus ait interrogatum de antiquis, & sui temporis oratoribus,dixisse: Si quis illos audiuisset,admiraturum fuisse,modestè & mgnificè cum populo differentes:sed Demosthenis orationes,si legantur, multum, instructu & apparatu antecellere. Etsi autem scriptas eius orationes plenas esse seueritatis & acrimoniæ,sic in promptu est,vt dicere sit superuacaneum:facetiis tamen etiam,in congressibus, per tempus vsus est.Cum enim dixisset Demades,Me Demosthenes,sus Mineruam:Ista, inquit, Minerua nuper in Collyto,in adulterio deprehensa est. Ad furẽm autem qui χαλκοῦς,id est,Aereus vocabatur, quũ & ipse vigilias & nocturnas eius scriptiones cauillaretur:Scio,inquit,meam lucernam molestam tibi esse.Vos autem,Athenienses,ne miremini ea furta quę facta sunt:quum fures æreos,parietes luteos habeamus.Sed de his, quãquam plura dicere possemus,hîc desinemus.In cæteris autem mores eius,& ingeniũ, ex actionibus & rebus gestis spectari debent. Ad Rẽpublicam igitur accessit,Phocensi bello conflato, vt & ipse ait,& ex Philippicis orationibus coniici potest:quarum aliæ Phocensibus iam deletis,habitę sũt: antiquissimæ autem,res ei bello maximè vicinas attingunt.Apparet,eum etiam orationem in Midiam habere instituisse, cum annos duos & triginta esset natus,nec dum autoritatem & potentiam in Repub. obtineret,eiúsque rei metus fuisse in causa potissimũ videtur, vt accepta pecunia,susceptam cum homine simultatem deponeret:

Festiuus nec enim fuit aut homo pectore blando.

Sed vehemẽs,& in persequendis inimicitiis accerrimus.Cæterùm quum videret,non esse leue,nec suarum virium opus,hominum & opibus & eloquentia & amicis probè munitum,Midiam expugnare:cessit iis,qui pro eo deprecabantur. Nãter mille drachmæ per se, mea quidẽ opinione, Demosthenis retũdere acerbitatẽ nõ potuissent, si quã spẽ habuisset facultatémq,victoriæ.Nactus aũt præclarũ administrationis suæ fundamẽtũ,defensionem Græcorum,& de ea pro dignitate contendere solitus,celeriter gloriam reperit:& ob eloquentiam,dicendíq;libertatem ita illustris factus est, vt & Græciæ admirationi esset, & à Rege Persarum coleretur,& inter Reip. gubernatores neminis apud Philippũ ratio maior haberetur,& eius etiã inimici faterẽtur,sibi cũ homine illustri certamẽ esse.Nã & Aeschines,& Hyperides,in accusãdo talia de eo quędã dixerũt.Quare nescio quid in mẽtẽ Theopõpo venerit vt diceret, eũ fuisse hominẽ ingenio leui,qui nec hominib.iisdẽ nec reb. diuti' posset

Læsi segnis oratio.

Actio Demostheni ca inferior, oratio superior veteribus.

Facetiæ Demosthenis. In Demadem.

In Aereũ.

Accessus ad remp.

Oratio Midiana.

Gloria & autoritas.

Theopompi calumnia de leuitate Demosthenis.

A τὴν δὲ φωνὴν ἐν τοῖς δρόμοις γυμνάζεσθαι, καὶ ταῖς πρὸς τὰ σημεῖα* προβάσεσι διαλεγόμενον, καὶ λόγοις τινὰς ἢ ἄσμασι ἅμα τῷ πνεύματι πυκνουμένῳ προφερόμενον. εἶναι δ' αὐτῷ μέγα κάτοπτρον ἐν οἴκοι, καὶ πρὸς τοῦτο τὰς μελέτας ἀξιοῦν ἐναντίας ἱστάμενον παραίνειν. λέγεται δ' αὐθρώπου προσελθόντος, δεομένου συνηγορίας, καὶ διεξιόντος, ὡς ὑπό του λάβοι πληγάς. ἀλλὰ σύ γε φαίη τὸν Δημοσθένη, τούτων ὧν λέγῃς οὐδὲν πέπονθας. ὑπιτείνοντος δὲ τὴν φωνὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ βοῶντος, ἐγὼ Δημόσθενες οὐδὲν πέπονθα; νὴ Δία φαίη τοῦ ἀκούω φωνὴν ἀδικουμένου καὶ πεπονθότος. οὕτως ᾤετο μέγα πρὸς πίστιν εἶναι τὸν τόνον καὶ τὴν ὑπόκρισιν τῶν λεγόντων. τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς ὑποκρινόμενος, ἤρεσκε θαυμαστῶς, οἱ δὲ χαριέστατοι, παραφορὰν ἡγοῦντο, καὶ ἀγροικίαν ἀπὸ τὸ πλάσμα, καὶ μαλακίαν, ὧν καὶ Δημήτριος ὁ Φα-
B ληρεύς ὄζειν.* ἀπολλωνιάτης δὲ φησιν Ἕρμιππος ἐρωτηθέντα περὶ τῶν πάλαι ῥητόρων, καὶ τῶν καθ' αὑτὸν, εἰπεῖν, ὡς ἀκούων μὲν αὖ τις, θαυμάσειεν ἐκείνους δικόσμως τε καὶ μεγαλοπρεπῶς τοῦ δήμου διαλεγομένους. αὐ ἀγνωσκόμενοι δ' οἱ Δημοσθένους λόγοι, πολὺ τῇ κατασκευῇ τε δυνάμει διαφέρειν. οἱ μὲν ἐν γεγραμμένοι τῶν λόγων ὅπερ τὸ αὐστηρὸν πολύ τε πυκνὸν ἔχουσι, τί αὖ λέγοι τις; ἐν οἷς τὰ πάντα τέσσαρα τε* περὶ τὸν καιρὸν, ἐρρήθη καὶ τοῦ γελοίου. δημάδου μὲν γὰρ εἰπόντος, ἐμὲ Δημοσθένης, ἡ εἰς τὰ ἀθηναῖα, αὐτὴ εἶπεν ἡ ἀθηνᾶ πρώην ἐν κωλυτοῖ μοι χαίουσα ἐλήφθη. πρὸς δὲ τὸν κλέπτην ὃς ἐπεκαλεῖτο χαλκοῦς, καὶ αὐτὸν εἰς τὰς ἀγραπνίας αὐτοῦ καὶ νυκτογραφίας παιρόμενον τι λέγειν, οἶδα εἶπεν, ὅτι σε λυπῶ λύχνον καίων. ὑμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ θαυμάζετε τὰς γενομένας κλοπάς, ὅταν τοὺς μὲν κλέπτας χαλκοῖς, τοὺς
C δὲ τοίχους, πηλίνους ἔχωμεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων, καὶ περὶ ἐπὶ πλείω λέγειν ἔχοντες, ἐνταῦθα παυσόμεθα. τὸν δ' ἄλλον αὐτοῦ τρόπον καὶ τὸ ἔθος, ἀπὸ τῆς πράξεων καὶ τῆς πολιτείας θεωρεῖσθαι δίκαιός ἐστι. ὥρμησε μὲν οὖν ἤδη τὸ πρᾶγμα τὰ κοινὰ, τοῦ φωκικοῦ πολέμου συνεστῶτος, ὡς αὐτός τέ φησι, καὶ λαβεῖν ἀπὸ τῆς φιλιππικῶν δημηγορίας. αἱ μὲν γὰρ, ἤδη διαπεπορθημένων ἐκείνων γεγόνασιν· αἱ δὲ πρεσβύτατα, τῆς ἐγγὺς πραγμάτων ἅπτονται. δῆλος δ' ἐστὶ καὶ τὴν μειδίου καταφρονήσασθαι λέγων, δύο μὲν ἔτη πῶς ἑξακοσίοις γεγονὼς ἔτη, μηδέπω δ' ἔχων ἰσχὺν ἐν τῇ πολιτείᾳ, μηδὲ δόξαν. ὃ καὶ μάλιστά μοι δοκεῖ δεῖσας, ἐπαργυρίῳ καταθέσθαι τὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔχθραν.

οὐ γὰρ πγλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, οὐδ' ἀγανόφρων. ἀλλ' ἐπιπόνῳ, καὶ βίᾳ τῷ πρὸς τὰς ἀμυνάς. ὁρῶν δ' οὐ φαῦλον, οὐδὲ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἔργον, ἄνδρα καὶ πλούτῳ καὶ λόγῳ καὶ φίλοις δι' πεφραγμένον καθελεῖν τὴν μειδίαν, ἐνέδωκε τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ δεομένοις. αἱ δὲ χιλίαι καθ' ἑαυτὰς, οὐκ ἂν μοι δοκοῦσι τὴν Δημοσθένους ἀμβλυῶπα πικρίαν, ἐλπίζοντος καὶ δυναμένου πρεσβεύσαι. λαβὼν δὲ τῆς πολιτείας καλὴν ὑπόθεσιν, τὴν πρὸς φίλιππον ὑπὲρ τῆς ἑλλήνων δικαιολογίαν, καὶ πρὸς ταύτῃ ἀγωνιζόμενος ἀξίως, ταχὺ δόξαν ἔχε, καὶ περιβλεπόμενος ὑπὸ τῆς λόγων ἥρθη καὶ τῆς παῤῥησίας, ὡς τε θαυμάζεσθαι μὲν ἐν τῇ ἑλλάδι, θεραπεύεσθαι δ' ὑπὸ τοῦ μεγάλου βασιλέως, πλεῖστον δ' αὐτοῦ λόγον εἶναι πρὸς τῆς φιλίππου τῆς δημαγωγοῦντα. ὁμολογεῖν δὲ καὶ τοὺς ἀπεχθανομένους, ὅτι πρὸς ἔνδοξον αὐτοῖς ἄνθρωπον ὁ ἀγών ἐστι. καὶ γὰρ ἀρχῆς καὶ ὑπερβολὴ τοιαῦτα ὑπὲρ αὐτοῦ κατηγορεῖν τινες εἰρήκασιν. ὅθεν οὐκ οἶδ' ὅπως παρέστη θεοπόμπῳ λέγειν, αὐτὸν ἀβέβαιον τῷ βίῳ γεγονέναι, καὶ μή τι πράγμασι, μήτ' ἀνθρώποις πολὺ χρόνον τοῖς αὐτοῖς δυνάμενον,

Λέγεται δ' ἀνθρώπου προσελθόντος, δεομένου συνηγορίας, καὶ διεξιόντος, ὡς ὑπό του λάβοι πληγάς. ἀλλὰ σύ γε φαίη τὸν Δημοσθένη, τούτων ὧν λέγῃς οὐδὲν πέπονθας. ὑπιτείνοντος δὲ τὴν φωνὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ βοῶντος, ἐγὼ Δημόσθενες οὐδὲν πέπονθα; νὴ Δία φαίη τοῦ ἀκούω φωνὴν ἀδικουμένου καὶ πεπονθότος. οὕτως ᾤετο μέγα πρὸς πίστιν εἶναι τὸν τόνον καὶ τὴν ὑπόκρισιν τῶν λεγόντων. τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς ὑποκρινόμενος, ἤρεσκε θαυμαστῶς, οἱ δὲ χαριέστατοι, παραφορὰν ἡγοῦντο, καὶ ἀγροικίαν ἀπὸ τὸ πλάσμα, καὶ μαλακίαν, ὧν καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρεύς ὄζειν.* ἀπολλωνιάτης δὲ φησιν Ἕρμιππος ἐρωτηθέντα περὶ τῶν πάλαι ῥητόρων, καὶ τῶν καθ' αὑτὸν, εἰπεῖν, ὡς ἀκούων μὲν αὖ τις, θαυμάσειεν ἐκείνους δικόσμως τε καὶ μεγαλοπρεπῶς τοῦ δήμου διαλεγομένους. αὐ ἀγνωσκόμενοι δ' οἱ Δημοσθένους λόγοι, πολὺ τῇ κατασκευῇ τε δυνάμει διαφέρειν. οἱ μὲν ἐν γεγραμμένοι τῶν λόγων ὅπερ τὸ αὐστηρὸν πολύ τε πυκνὸν ἔχουσι, τί αὖ λέγοι τις; ἐν οἷς τὰ πάντα τέσσαρα τε* περὶ τὸν καιρὸν, ἐρρήθη καὶ τοῦ γελοίου. δημάδου μὲν γὰρ εἰπόντος, ἐμὲ Δημοσθένης, ἡ εἰς τὰ ἀθηναῖα, αὐτὴ εἶπεν ἡ ἀθηνᾶ πρώην ἐν κωλυτοῖ μοι χαίουσα ἐλήφθη. πρὸς δὲ τὸν κλέπτην ὃς ἐπεκαλεῖτο χαλκοῦς, καὶ αὐτὸν εἰς τὰς ἀγραπνίας αὐτοῦ καὶ νυκτογραφίας παιρόμενον τι λέγειν, οἶδα εἶπεν, ὅτι σε λυπῶ λύχνον καίων. ὑμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ θαυμάζετε τὰς γενομένας κλοπάς, ὅταν τοὺς μὲν κλέπτας χαλκοῖς, τοὺς δὲ τοίχους, πηλίνους ἔχωμεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων, καὶ περὶ ἐπὶ πλείω λέγειν ἔχοντες, ἐνταῦθα παυσόμεθα. τὸν δ' ἄλλον αὐτοῦ τρόπον καὶ τὸ ἔθος, ἀπὸ τῆς πράξεων καὶ τῆς πολιτείας θεωρεῖσθαι δίκαιός ἐστι. ὥρμησε μὲν οὖν ἤδη τὸ πρᾶγμα τὰ κοινὰ, τοῦ φωκικοῦ πολέμου συνεστῶτος, ὡς αὐτός τέ φησι, καὶ λαβεῖν ἀπὸ τῆς φιλιππικῶν δημηγορίας. αἱ μὲν γὰρ, ἤδη διαπεπορθημένων ἐκείνων γεγόνασιν· αἱ δὲ πρεσβύτατα, τῆς ἐγγὺς πραγμάτων ἅπτονται. δῆλος δ' ἐστὶ καὶ τὴν μειδίου καταφρονήσασθαι λέγων, δύο μὲν ἔτη πῶς ἑξακοσίοις γεγονὼς ἔτη, μηδέπω δ' ἔχων ἰσχὺν ἐν τῇ πολιτείᾳ, μηδὲ δόξαν. ὃ καὶ μάλιστά μοι δοκεῖ δεῖσας, ἐπαργυρίῳ καταθέσθαι τὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔχθραν.

οὐ γὰρ πγλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, οὐδ' ἀγανόφρων. ἀλλ' ἐπιπόνῳ, καὶ βίᾳ τῷ πρὸς τὰς ἀμυνάς. ὁρῶν δ' οὐ φαῦλον, οὐδὲ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἔργον, ἄνδρα καὶ πλούτῳ καὶ λόγῳ καὶ φίλοις δι' πεφραγμένον καθελεῖν τὴν μειδίαν, ἐνέδωκε τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ δεομένοις. αἱ δὲ χιλίαι καθ' ἑαυτὰς, οὐκ ἂν μοι δοκοῦσι τὴν Δημοσθένους ἀμβλυῶπα πικρίαν, ἐλπίζοντος καὶ δυναμένου πρεσβεύσαι. λαβὼν δὲ τῆς πολιτείας καλὴν ὑπόθεσιν, τὴν πρὸς φίλιππον ὑπὲρ τῆς ἑλλήνων δικαιολογίαν, καὶ πρὸς ταύτῃ ἀγωνιζόμενος ἀξίως, ταχὺ δόξαν ἔχε, καὶ περιβλεπόμενος ὑπὸ τῆς λόγων ἥρθη καὶ τῆς παῤῥησίας, ὡς τε θαυμάζεσθαι μὲν ἐν τῇ ἑλλάδι, θεραπεύεσθαι δ' ὑπὸ τοῦ μεγάλου βασιλέως, πλεῖστον δ' αὐτοῦ λόγον εἶναι πρὸς τῆς φιλίππου τῆς δημαγωγοῦντα. ὁμολογεῖν δὲ καὶ τοὺς ἀπεχθανομένους, ὅτι πρὸς ἔνδοξον αὐτοῖς ἄνθρωπον ὁ ἀγών ἐστι. καὶ γὰρ ἀρχῆς καὶ ὑπερβολὴ τοιαῦτα ὑπὲρ αὐτοῦ κατηγορεῖν τινες εἰρήκασιν. ὅθεν οὐκ οἶδ' ὅπως παρέστη θεοπόμπῳ λέγειν, αὐτὸν ἀβέβαιον τῷ βίῳ γεγονέναι, καὶ μή τι πράγμασι, μήτ' ἀνθρώποις πολὺ χρόνον τοῖς αὐτοῖς δυνάμενον,

δυνάμενον. φαίνεται γὰρ εἰς ἐμὲ ἀπ' ἀρχῆς τῆς πραγμάτων μεταβολὰς καὶ τάξιν αὐτὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ κατέστησε, ταύτῃ ἄχρι τέλους διαφυλάξας. καὶ οὐ μόνον ἐν τῷ βίῳ μὴ μεταβαλλόμενος, ἀλλὰ καὶ τὸν βίον διὰ τὸ μὴ μεταβαλέσθαι πρέμενος. οὐ γὰρ ὡς δημάδης ἀπολογούμενος, διὰ τὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ μεταβολήν, ἔλεγε, αὐτῷ μὲν αὐτὸν ταναντία πολλάκις εἰρηκέναι, τῇ δὲ πόλει μηδέποτε. καὶ μελάνωπος ἀπὸ πολιτευόμενος καλλισράτῳ, καὶ πολλάκις ὑπ' αὐτοῦ χρήματα μεταπιθέμενος, εἰώθει λέγειν πρὸς τὸν δῆμον. ὁ μὲν ἀνὴρ, ἐχθρός· τὸ δ' τῆς πόλεως νικάτω συμφέρον. νικόδημος δ' ὁ μεσσηνίος, καισάνδρῳ πρεσβεύων πρότερον, εἶτ' αὖθις ὑπὸ δημητρίου πολιτευόμενος, οὐκ ἔφη ταναντία λέγειν. ἀεὶ γὰρ εἶναι συμφέρον ἀκολουθεῖν τῷ κρατοῦντι. οὕτω καὶ περὶ δημοσθένους ἔχομεν εἰπεῖν, οἷον ἐκβεβηκότος, καὶ πλανιάζοντος, ἢ φωνῇ, ἢ πράξει. ἀλλ' ὥσπερ ἐφ' ἑνὸς καὶ ἀμεταβλήτου διαγράμματος τῆς πολιτείας σῴζα τόνον ἔχων ἐν τοῖς πράγμασιν ἀεὶ διετέλεσε. παναίτιος δ' ὁ φιλόσοφος καὶ τῶν λόγων φησὶν αὐτοῦ, οὕτω γεγράφθαι τοῖς πλείσοις, ὡς μόνου τοῦ καλοῦ δι' αὐτὸ αἱρετοῦ ὄντος, τὸν περὶ τοῦ σεφάνου, τὸν κατὰ ἀριστοκράτους, τὸν ὑπὲρ τῆς ἀτελείας, τοῖς φιλιππικοῖς, ἐν οἷς πᾶσιν οὐ πρὸς τὸ ἥδιστον, ἢ ῥᾷστον, ἢ λυσιτελέστατον ἀγῇ τοὺς πολίτας. ἀλλὰ πολλαχοῦ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν σωτηρίαν οἴεται δεῖν, ἐν δευτέρᾳ τάξει τοῦ καλοῦ ποιεῖσθαι, καὶ τοῦ πρέποντος. ὡς, εἴγε τῇ περὶ τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ φιλοτιμίᾳ καὶ τῇ τῶν λόγων δεινότητι * παρίοῦ, ἀνδρείαν τε πολεμικὴν καὶ τὸ καθαρῶς ἕκαστα πράττειν. οὐκ ἐν τῷ κατὰ * μυρσιλέα καὶ πολύευκτον καὶ ὑπερίδην ἀριθμῷ τῶν ῥητόρων, ἀλλ' ἄνω μετὰ κίμωνος, καὶ θουκυδίδου, καὶ περικλέους, ἄξιος νῦν πίθανε. τῶν γοῦν * κατ' αὐτὸν ὁ φωκίων οὐκ ἐπαινουμένης πρεσβεύμενος πολιτείας, ἀλλὰ δοκῶν μακεδονίζειν, ὅμως δ' ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύνην, οὐδὲν οὐδαμῇ χείρων ἔδοξεν ἐφιάλτου τε ἀριστείδου τε κίμωνος ἀνὴρ, γενέσθαι. δημοσθένης δ' ἐκ ὢν ἐν τοῖς ὅπλοις ἀξιόπιστος, ὡς φησιν ὁ δημήτριος, οὐδὲ πρὸς τὸ λαμβάνειν παντάπασιν ἀπωχυρωμένος· ἀλλὰ τῷ μὲν πρὸς φιλίππου καὶ μακεδονίας ἀνάλωτος ὤν, τῷ δ' αὖθεν ἐκ σούσων καὶ ἐκβατάνων ὑπὸ βατὸς χρυσίῳ γεγονὼς, κατακεκλεισμένος, ἐπαινέσαι μὲν ἱκανώτατος νῦν, τὰ τῶν προγόνων καλὰ, μιμήσασθαι δὲ, οὐχ ὁμοίως. ἐπεὶ τούς γε καθ' αὐτὸν ῥήτορας (ἔξω δὲ λόγου πίθεμαι φωκίωνα) καὶ τῷ βίῳ παρῆλθε. φαίνεται δὲ καὶ μετὰ παῤῥησίας μάλιστα τῷ δήμῳ διαλεγόμενος, καὶ πρὸς τὰς ὑπὸ θυμίας τῶν πολλῶν ἀντιτείνων, καὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν ὑπεφυόμενος, ὡς ἐκ τῶν λόγων λαβεῖν ὄστιν. ἱστορεῖ δὲ καὶ θεόπομπος. ὅτι τῶν ἀθηναίων ὑπό τινα πρεσβαλλομένων αὐτὸν κατηγορίαν, καὶ, ὡς οὐχ ὑπήκουε θορυβούντων, αἰτασὰς εἶπεν. ὑμεῖς ἐμοὶ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, συμβούλω μὲν, κἂν μὴ θέλητε χρήσεσθε. συκοφάντῃ δὲ, οὐδὲ ἂν θέλητε. σφόδρα δ' ἀριστοκρατικὸν αὐτοῦ πολίτευμα, καὶ τὸ πρὸς ἀνηφόνιος, ὃν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀφεθέντα συλλαβὼν, ὑπὸ τῶν ἐξ ἀρείου πάγου βουλῶν ἀνήγαγε, καὶ παρ' οὐδὲν τὸ προσκρούσαι τῷ δήμῳ θέμενος, ἤλεγξεν, ὑπερχομένον φιλίππῳ τὰ νεώρια ἐμπρήσαι. καὶ πρόφασθεὶς ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τῆς βουλῆς, ἀπέθανε. κατηγόρησε δὲ καὶ τῆς ἱερείας θεωρίδος, ὡς ἄλλα τε ῥαδιουργούσης πολλὰ, καὶ τοὺς δούλους ἐξαπατᾶν διδασκούσης. καὶ θανάτου τιμησάμενος, ἀπέκτεινε. λέγεται δὲ καὶ τὸν κατὰ τιμοθέου τοῦ στρατηγοῦ λόγου, ᾧ χρησάμενος ἀπολλόδωρος, εἶλε τὸν ἄνδρα τοῦ ὀφλήματος, δημοσθένης γράψαι τῷ ἀπολλοδώρῳ.

A insistere: cũ res ipsa docuerit, quã partẽ, quẽq; ordinem rerum ab initio sibi delegit in Republica, eum ad finem vsque retinuisse, neque vitæ duntaxat rationem non mutasse, sed vitam etiam, ne mutanda esset, amisisse. Neque enim, vt Demades in excusanda mutatione gestæ Reipublicæ dicebat, se sibi quidem ipsi sæpe dixisse contraria, Reipublicæ autem nunquam. Neque, vt Melanopus: qui, cum Callistrato aduersaretur, & ab eo sæpe ab instituto pecunia deduceretur, ad populum dicere solebat: Homo sanè inimicus est, sed publica vincat vtilitas. Neq. vt, Nicodemus Messenius: qui, cum antè Cassandro studuisset, ac post, mutato animo, Demetrij partes, negabat se sibi non constare. Semper enim expedire, iis obedire, qui rerum potirentur. Non, inquam, si possumus dicere de Demosthene, eum exorbitasse, vel voce, vel actione inflexa: quum in vna & immutabili quasi descriptione Reipublicæ eundem in rebus gerendis ordinem seruare nunquam destiterit. Panætius autem philosophus, maximam orationum eius partem sic ait esse scriptam, vt honestatem per se dicat esse expetendã: vt orationem de corona, vt Aristocrateam, vt Leptineam de immunitatibus, vt Philippicas: in quibus omnibus non iucundissima, aut facilima, aut vtilissima proponat ciuibus, sed multis in locis tutas rationes & salutem honestati postponendam esse censeat, ac decoro. Itaque si ad argumentorum, quæ tractauit, præstantiam, & ad orationis generositatem, bellica etiã fortitudo accessisset, & in rebus gerendis abstinentia: non in Myroclis, & Polyeucti, & Hyperidis numero habendus esset, oratorum: sed inter superiores, Cimonem, & Thucydidem, & Periclem meritò referẽdus. Ex iis certè qui *eãdem ætate vixerunt, Phocion, etsi non laudatam Reipublicæ gerendæ rationẽ tuebatur, cum Macedonibus studere videretur: tamẽ ob fortitudinem & iusticiam, nihil vir deterior habitus est, quàm Ephialtes, & Aristides, & Cimon, Demosthenes autem, cum non esset in armis magnæ fidei,

Demadis Melanopi & Nicodemi excusationes.

Panætij testimoniũ.

Abstinẽtia & bellica fortitudo in Demosthene desiderata.

Largitiones Persicæ.

C vt ait Demetrius: neq. prorsus contra largitiones munitus, sed vt auro Philippico & Macedonico inexpugnabilis: sed ei quod Susis & Ecbatanis deferebatur, nõ inaccessus, ac eo potius obrutus: egregius sanè laudator fuit præstantiæ maiorum, sed imitator non perinde strenuus. Nam sui quidem temporis oratoribus (Phocionem tamen excipio) etiam integritate vitæ præstitit. Apparet item, eum summa cum libertate orationes ad populum habuisse, & vulgi cupiditatibus aduersatum esse, & delicta eorum acriter insectatum: id quod ex orationibus perspicitur. Theopompus etiam refert, eum cum aliquando ad quendam accusandum delectus, refragaretur, tumultuãte poulo dixisse: Vos, Athenienses consiliarium me habebitis, tametsi noletis: calũniatorẽ, nec si voletis. In illo etiam facto contra Antiphontem ita se gessit, vt præstantem in optimatium Republica virum decet: quem à concione dimissum, comprehendit, & ad senatum Areopagiticum perduxit, contempta indignatione populi: & ostendit, eum Philippo esse pollicitũ, se navalia incensurũ. Is igitur homo senatui traditus, interfectus est. Accusaunt & sacrificulã Theoridẽ, vt quę tũ alia scelera faceret, tũ seruos imposturã facere doceret: eãq; capitis cõdẽnatã interfecit. Dicitur orationẽ quoq; in Timotheũ ducẽ, qua vs' Apollodoro' hominẽ ęris alieni reũ peregit, scripsisse Demosthenes:

Integritas & libertas.

Antiphõ & Theoridis supplicium.

Orationes in Timotheum.

Pro Phormione.

quemadmodum & illas aduersus Phormionem & Stephanum, ob quas non iniurià malè audiuit. Nam & Phormio contra Apollodorum certabat oratione Demosthenis: planè haud aliter, quàm si ex eadem officina pugiones venderet aduersariis, quibus sese inuicem confoderent. E publicis autem orationibus, Androtioniana & Timocratea, & Aristocratea scriptæ sunt aliis, antequam accessisset ad Rempublicam. Illas enim orationes anno ætatis vigesimo octauo, aut vigesimo septimo edidisse videtur. Causam Aristogitonianam ipse egit, & Leptineam de immunitatibus propter Chabriæ filium Ctesippum, vt ipse ait: sed, vt alij dicunt, propterea quòd matrem eius ambiebat. Eam tamen non duxit, sed aliam quandam Samiam habuit in matrimonio: vt Demetrius Magnes refert, in opere de Synonymis. Oratio falsæ legationis in Æschinem, haud constat an sit habita: quanquam Idomeneus, Æschinem triginta duntaxat suffragiis superiorem, euasisse. Sed aliter habere videtur rei veritas, si è scriptis vtrisque de Corona orationibus coniectura capienda est. Neuter enim eorum, apertè atque disertè illius controuersiæ ita meminit, vt quæ in iudicium sit deducta. Sed hæc aliis disceptanda relinquamus. Demosthenis autem oratio in Repub. mani festa fuit, etiam durante adhuc pace. Nihil enim quod à Macedone gerebatur, non reprehēdebat, sed singulis in rebus turbabat Athenienses, & contra hominem inflammabat. Quare & apud Philippum plurima de eo verba fiebant: & quum inter decem legatos in Macedoniam venisset, etsi omnes audiuit Philippus, summo tamen studio Demosthenis orationi contradixit: in cæteris autem honoribus, & humanitatis officiis non eūdem sese erga eum prębuit, sed Æschinem & Philocratem sibi magis conciliauit. Quare, cum hi Philippum laudarent, vt & eloquentissimum, & formosissimum, atque etiam mehercule egregium combibonem: inuidia compulsus, eas laudes exagitauit: ac primam rhetoris, alteram mulieris, postremam spongiæ, regis nullam esse dixit. Cum autem res iam ad bellum spectarent, quòd nec Philippus quiescere poterat, & Athenienses à Demosthene excitabantur: primùm eos in Euboeam concitauit, quæ à tyrannis Philippo subiecta erat: eóque classe traiecti ex senatusconsulto Demosthenis, Macedones expulerunt. Deinde Byzantiis opem tulit, & Perinthiis, qui bello à Macedone petebantur: & populo persuasit, vt omissis inimicitiis, & abiecta delictorum, quę vtrique sociali bello admisissent, memoria, copias eis mitteret, à quibus conseruati sunt. Deinde legationib. obeundis, & appellādis Græcis, & cōcitandis, eos ferè omnes, paucis exceptis, eò perduxit, vt contra Philippum conspirarent, ita vti exercitus colligeretur peditum quindecim millium, & equitū bis mille, absque vrbanis copiis: & pecunia & stipendia peregrinis militibus alacriter conferrentur. Quo tempore, Theophrastus autor est, quū socij iuberent tributa definiri, Crobylum magistratum dixisse: Bellum demenso non pasci. Excitata Græcia expectatione futurorum, & nationibus atq. vrbibus conspirantibus, Euboeensibus, Achæis, Corinthiis, Megarensibus, Leucadiis, Corcyræis, maximum Demostheni certamen restabat, Thebanos ad belli societatem adducendi: qui & agrum Atticę finitimum, & iustas copias haberent, & eo tēpore militaris rei gloria maximè inter Græcos florerēt. Neq. verò facile & expeditū erat. recētib' adhuc beneficiis, Phocēsi bello à Philippo cicuratos, ad defectionē impellere Thebanos.

In Stephanum.

Androtioniana.

Timocratea. Aristocratea. Aristogitoniana Leptinea.

Oratio falsæ legationis.

Demosthenes Macedonum aduersarius.

Irrisio laudum Philippi.

Euboea.

Byzantij. Perinthij.

Concitatio Græciæ in Philippum.

Thebanorum cum Atheniēsibus conciliatio.

A καθάπερ καὶ τοὺς πρὸς Φορμίωνα καὶ Στέφανον. ἐφ' οἷς εἰκότως ἠδόξησε. καὶ γὰρ ὁ Φορμίων, ἠγωνίζετο λόγῳ δημοσθένους πρὸς τὸν Ἀπολλόδωρον, ἀτεχνῶς καθάπερ ἐξ αὐτοῦ μαχαιροποιείου, τὰ κατ' ἀλλήλων ἐγχειρίδια πωλοῦντος ἀπὸ τοῖς ἀντιδίκοις. τῶν δὲ δημοσίων, οἱ μὲν κατ' ἀνδροτίωνος, καὶ τιμοκράτους & ἀριστοκράτους, ἑτέρως ἐγράφησαν, οὔπω τῇ πολιτείᾳ προσεληλυθότος. δοκεῖ γὰρ δυοῖν ἢ τριῶν δέοντα ἔτη τριακονταετηρικὼς, ἐξενεγκεῖν τοὺς λόγους ἐκείνους. τὸν δὲ κατ' ἀριστογείτονος, αὐτὸς ἠγωνίσατο, καὶ περὶ τῆς ἀτελείας, διὰ τὴν χαβρίου παῖδα κτήσιππον, ὥς φησιν αὐτός. ὡς δ' ἔνιοι λέγουσι, τὴν μητέρα τοῦ νεανίσκου μνώμενος. οὐ μὴν ἔγημε ταύτην, ἀλλὰ σαμίαν τινὶ συνῴκησεν, ὡς ἱστορεῖ δημήτριος ὁ μάγνης, ἐν τοῖς περὶ συνωνύμων. ὃ δὲ κατ' ἀγχίνου τὴν παραπρεσβείας, ἄδηλον εἰ λέλεκται. καί τοι φησὶν ἰδομενεὺς πλὰ τριάκοντα μόνας τὴν ἀγχίνου ἀποφυγεῖν. ἀλλ' οὐκ

B ἔοικεν οὕτως ἔχειν τἀληθές, εἰ δεῖ τοῖς περὶ στεφάνου γεγραμμένοις ἑκατέρων λόγοις τεκμαίρεσθαι. μέμνηται γὰρ οὐδέτερος αὐτοῦ σαφῶς, οὐδὲ φανερῶς ἐκείνου τοῦ ἀγῶνος, ὡς ἀεὶ δίκης παρεγγράφοντος. ταυτὶ μὲν οὖν ἔτεσι διακεινοῦσι μᾶλλον. ἡ δὲ τοῦ δημοσθένους πολιτεία, φανερὰ μὲν ἦν, ἔτι καὶ τὴν εἰρήνης ὑπαρχούσης, οὐδὲν ἐᾶν τὸν ἀνεπιτίμητον τῶν πραττομένων ὑπὸ τοῦ μακεδόνος, ἀλλ' ἐφ' ἑκάστῳ ταράττοντος τοὺς ἀθηναίους καὶ διαίροντος τὸν ἄνθρωπον. διὸ καὶ πολλὰ φιλίππῳ πλεῖστος ἦν λόγος ἀπὸ, καὶ ὅτε πρεσβεύων δέκατος ἧκεν εἰς μακεδονίαν, ἤκουσε μὲν πάντων φίλιππος, ἀντεῖπε δὲ μὴ πλείστης ἐπιμελείας, πρὸς τὸν ἐκείνου λόγον. οὐ μὴν, ἔν γε τοῖς ἄλλαις τιμαῖς καὶ φιλοφροσύναις, ὅμοιον αὐτὸν τῷ δημοσθένει παρεῖχεν· ἀλλὰ προσήγετο τοὺς περὶ αἰσχίνου καὶ φιλοκράτους μᾶλλον. ὅθεν ἐπαινοῦντων ἐκείνων τὸν φίλιππον, ὡς καὶ λέγειν δυνατώτατον καὶ κάλλιστον

C ὀφθῆναι. καὶ τὴν δίαν συμπεῖν ἰκανώτατον, ἐπαιτιάζετο βασκαίνων ὑπὸ σκώπτων. ὡς τὸ μὲν, σοφιστοῦ· τὸ δὲ, γυναικός. τὸ δὲ σπογγιᾶς ἐπὶ βασιλέως δ' ἐδὲν ἐγκώμιον. ἐπεὶ δ' εἰς τὸ πολεμεῖν ἔρρεπε τὰ πράγματα, τὸν μὲν φιλίππου μὴ δυναμένου τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, τὸν δ' ἀθηναίων ἐγειρομένων ὑπὸ τοῦ δημοσθένους, πρῶτον μὲν εἰς εὔβοιαν ἐξώρμησε τοὺς ἀθηναίους, καταδεδουλωμένην ὑπὸ τῶν τυράννων φιλίππῳ. καὶ διαβαίνοντες, ἐκείνου τὸ ψήφισμα γράψαντος, ἐξήλασαν τοὺς μακεδόνας. δεύτερον δὲ βυζαντίοις ἐβοήθησε καὶ περινθίοις, ὑπὸ τῶν μακεδόνος πολεμουμένοις, πείσας τὸν δῆμον, ἀφεῖναι τὰς ἔχθρας, καὶ τὸ μεμνῆσθαι τῶν περὶ τὸν συμμαχικὸν ἡμαρτημένων ἑκατέροις πόλεμον, δόντες εἶναι δυνάμιν αὐτοῖς ὑφ' ἧς ἐσώθησαν. ἔπειτα πρεσβεύων, καὶ διαλεγόμενος τοῖς ἕλλησι καὶ παρεξιών. συνέστησε πλὴν ὀλίγων ἁπάντας ἐπὶ τὸν φίλιππον, ὥς τε σύνταξιν γενέσθαι, πεζῶν μὲν μυρίων καὶ πεντακισχιλίων, ἱππέων δὲ, δισχιλίων, ἀπὸ τῆς πολιτικῶν δυνάμεων. χρήματα δὲ, καὶ μισθοὺς τοῖς ξένοις εἰσφέρεσθαι προθύμως. ὅτε καὶ φησὶ θεόφραστος, ἀξιούντων τὸν συμμάχων ὀνειδίζειν τὰς εἰσφορὰς, εἰπεῖν κροβύλον τὸν δημαγωγὸν, ὡς οὔτε ταμμένα σιτεῖται πόλεμος. ἐπηρμένης δὲ τὸν ἑλλάδος πρὸς τὸ μέλλον, καὶ συνιστάμενων κατ' ἔθνη καὶ πόλεις, βοιωτῶν, ἀχαιῶν, κορινθίων, μεγαρέων, λευκαδίων, κερκυραίων· ὁ μέγιστος ὑπελείπετο τῶν δημοσθένει τὴν ἀγῶνων, θηβαίοις προσαγαγέσθαι τὴν συμμαχίαν, χώραν τε ὅμορον τῆς ἀττικῆς, καὶ δυνάμιν ἐναγώνιον ἔχοντας, καὶ μάλιστα πάντων τῶν ἑλλήνων δεδοκιμασμένους ἐν τοῖς ὅπλοις. ἦν δὲ οὐ ῥᾴδιον ὑπὸ τῶν προσφάτοις εὐεργετήμασι τοῖς περὶ τὸν φωκικὸν πόλεμον πεπιθανευμένοις ὑπὸ τοῦ φιλίππου μετασῆσαι τοῖς θηβαίοις.

καὶ

καὶ μάλιστα τῶν ἐξ τῶν γειτνίασιν ἀφιμαχίας, αὐξανομένων ἑκάστοτε τῶν πολεμικῶν πρὸς ἀλλήλας διαφορῶν τὴν πόλιν. οὐ μὴν ἀλλ', ἐπεὶ φίλιππος ὑπὸ τῆς περὶ τὴν ἀμφισσαν δυτυχίας ἐπαιρόμενος, εἰς τὴν βοιωτίαν ἐξαίφνης ἐνέπεσε, καὶ τὴν φωκίδα κατέχειν. ἐκπεπληγμένων τῶν ἀθηναίων, καὶ μηδενὸς τολμῶντος ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμα, μηδὲ ἐρεῖν ὅ τι χρὴ λέγειν, ἀλλ' ἀπορίας οὔσης ἐν μέσῳ καὶ σιωπῆς. παρῆλθεν μόνος ὁ δημοσθένης, συνεβούλευε τῶν θηβαίων ἔχεσθαι. καὶ τἄλλα πάντα παρρησιάσας καὶ μετεωρίσας, ὥσπερ εἰώθει, τὸ δῆμον τῇ γλώττῃ, ἀπεστάλη πρεσβευτὴς μετ' ἄλλων εἰς θήβας. ἔπεμψε δὲ καὶ φίλιππος, ὡς μυρσίας φησὶν, ἀμύντην καὶ κλέαρχον μακεδόνας, δεόμενον. * καὶ θεασυδαῖον θεσσαλοὺς, αὐτεξουσίους. τὸ μὲν οὖν συμφέρον οὐ διέφυγε τοὺς τῶν θηβαίων λογισμούς. ἀλλ' ἐν ὄμμασιν ἕκαστος εἶχε τὰ τῶν πολέμου δεινὰ, ἐπὶ τῶν φωκικῶν τραυμάτων νεαρῶν πάσχοντων. ἡ δὲ ῥήτορος δυνάμις, ὡς φησι θεόπομπος, ἐκπλήττουσα τὸν θυμὸν αὐτῶν, καὶ διαφθείρουσα τὴν φιλοτιμίαν, ἐπεσείσατο τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, * ὥς τ' καὶ φόβον καὶ λογισμὸν καὶ χάριν ἐκβαλεῖν αὐτοὺς, ἐνθουσιῶντας ὑπὸ τοῦ λόγου πρὸς τὸ καλὸν. οὐπω δὲ μέγα καὶ λαμπρὸν ἐφαίνετο τοῦ ῥήτορος ἔργον, ὥς τε τὸν μὲν φίλιππον δυθυς ὀπικηρυκεύεσθαι, δεόμενον εἰρήνης, ὀρθοῦν τε ἑλλάδα γενέσθαι, καὶ συνεξαναστῆναι πρὸς τὸ μέλλον, ὑπηρετεῖν δὲ μὴ μόνον τοῖς στρατηγοῖς τοῦ δημοσθένους, ποιοῦντας τὸ πρεσταττόμενον, ἀλλὰ καὶ τοῖς βοιωτάρχαις. διοικεῖσθαι δὲ τὰς ἐκκλησίας ἁπάσας, οὐδὲν ἧττον ὑπ' ἐκείνου τοῦ τε τῶν θηβαίων, ἢ τῶν ἀθηναίων, ἀγαπωμένου πάντα ἀμφοτέροις καὶ δυνασευόντος. οὐκ ἀδίκως, οὐδὲ παρ' ἀξίαν, ὥσπερ δοκοῦσιν θεόπομπος, ἀλλὰ καὶ πάνυ πρεσπκόντος. τύχη δέ τις, * ὡς ἔοικε, δαιμόνιος, ἐν πολυφορᾷ πραγμάτων, εἰς ἐκεῖνον καὶ εὖ συμπεραίνουσα τὴν ῥυθυθείαν τῆς ἑλλάδος, ἐναντιοῦσθαι τοῖς πραττομένοις, καὶ πολλὰ σημεῖα τοῦ μέλλοντος ἀναφαίνειν. ἐν οἷς ἥ, τε πυθία δεινὰ προῦφαινε μαντεύματα, καὶ χρησμὸς ἦδετο παλαιὸς ἐκ τῶν σιβυλλείων.

τῆς ὅπὶ θερμώδοντι μάχης ἀπάνευθεν ἰχνεύω
ἀετὸς ἐννεφέεσι καὶ ἠέρι θεῖσαι.
κλαίει ὁ νικηθεὶς, οἱ δ' νικήσας ὀπόλωλε.

τὸν δὲ θερμώδοντά φασιν εἶναι παρ' ἡμῖν, ἐν χαιρωνείᾳ, ποτάμιον μικρὸν, εἰς τὸν κήφισον ἐμβάλλον. ἡμεῖς δὲ. νῦν μὲν, οὐδένα οὔπω τῶν ῥευμάτων ὄνομα τοῦ θερμοῦ ὀνομαζόμενον. εἰκάζομεν δὲ τὸν καλούμενον αἵμονα, θερμώδοντα λέγεσθαι τότε, καὶ γὰρ πάντα ῥεῖ πρὸς τὸ ἡρακλεῖον, ὅπου κατεστρατοπέδευον οἱ ἕλληνες. καὶ πεκμαιρόμεθα, τῆς μάχης γενομένης, αἵματος ἐμπλησθέντα καὶ νεκρῶν τὸν ποταμὸν, ταύτῃ * διαλλάξαι τὴν πρεσηγορίαν. ὁ δὲ δοῦρις, οὐ ποταμὸν εἶναι φησι τὸν θερμώδοντα, ἀλλ' ἱστάντας πυρὰς σκηνῶν, καὶ πρεσορύττοντας, αὐδριαντίσκον δυρεῖν λίθινον, ὑπὸ γραμμάτων τινῶν διασημαινόμενον, ὡς εἴη θερμωδὼν, ἐν ταῖς ἀγκάλαις ἀμφίζονα φέρων τεξωμένῃ. ὅπὶ δὲ τούτῳ χρησμὸν ἄλλον ἀδεσθαι, λέγοντα.

τῆ δ' ὅπὶ θερμώδοντι μάχῃ μέγε παμμέλαν ὄρνι
τιμεῖ τοι κρέα πολλὰ παρ' ἀστεσι * *αἰθόποισι.*

A præsertim quum propter controuersias vicini agri, subinde bellicæ inter eas vrbes dissensiones excitarentur. Sed tamen cum Philippus Amphissensi successu elatus Phocide occupata, in Elateam subitò fecisset impetum: perterritis Athenienſibus, & audente nemine suggestum conscēdere, nec habente quid dicendum esset: in silentio & inopia consilij progressus solus Demosthenes, autor fuit coniungendi sese cum Thebanis. Et quū cæteris in rebus cōfirmasset, atque vt solebat, in spem erexisset populum, legatus vnà cum aliis Thebas missus est. Misit & Philippus, vt Marsias ait, Amyntam & Clearchum Macedones. ac Daochum * & Thrasidæum Thessalos, qui cōtradicerent. Ac vtilitatis quidem ratio nō latebat Thebanos: sed ob oculos quisq; habebat belli clades, quū recens accepta Phocensia vulnera nondum consanassent. sed oratoris vis, vt Theopompus ait, extimulans eorum animos, & laudis studium inflāmans, B tenebris inuoluit cætera omnia, vt & rationē, & metum, & beneficij memoriam ex animis eiicerent, oratione ad honesti studium, quasi diuino quodam afflatu concitati. Id autem oratoris facinus ita magnū & splendidum extitit, vt & Philippus statim caduceatoribus missis pacem peteret, & Græcia erecta esset, & expectatione futurorum ipsa etiam concitaretur, neque duces solum Demostheni parérent, & iussa eius exequerétur, sed & Bœotiorum principes, atque vniuersæ Thebanorum conciones eo tempore non minus quàm Athenienſium, à Demosthene regerentur: cum vtrisque charus esset, & autoritate valeret, non iniuria, neque præter meritum, vt Theopompus pronunciat, sed omnino vti decebat. Sed casus quispiam fatalis, vt apparet, in conuersione rerū: qui illius temporis termino Græciæ libertatem concluserat, conatibus eius aduersabatur. multa item futuræ cladis omina extabant: atque inter cætera: terri- C bilia oracula à Pythia edebantur: & antiqua vaticinatio è Sibyllinis libris cantabatur:

Eloquentiæ vis.

Autoritas Demosthenis

Omina atque oracula.

Aeris alta ferar per nubila ceu Iouis ales,
Ne Thermodontis videam lachrymabile bellum.
Flet victus, sed victorem victoria perdit.

Thermodontem autem, ferunt riuulum esse apud nos Chæroneæ, qui in Cephisum influat. Nos verò, nullū scimus flumen, quod hac ætate sic nominetur: sed eum qui Hęmon nunc dicitur, tunc appellatum fuisse Thermodontem, qui Herculanum fanum præterlabitur, vbi castrametati fuerunt Græci, coniicimus: factáque pugna, sanguine (quod αἷμα Græci dicunt) & cadaueribus oppletum fluuium, mutato nomine, sic esse appellatum. Duris autem, negat esse Thermodontem fluuium: sed cum quidam tabernaculum erecturi, circùm foderent, eos sigillum reperisse lapideum Thermodōtis inscriptione, qui Amazonē vulneratam vlnis gestaret. Hac de re etiam aliud oraculū, in hanc sententiam cantatum memorant.

Thermodon.

Hęmon.

Corue mane Thermodontis miserabile bellum.
Tunc humana tibi caro pinguia fercula præbet.

Sed hæc quo pacto se habeant, difficile est arbitrari. Demosthenes autem Græcorum armis fretus, & robore & alacritate tot virorum hostes prouocantium elatus atq. illustris, nec oraculorū haberi rationē, nec vaticinationes audiri passus est dicitur: sed & Pythiam, vt Philippi studiosam, suspectam habuisse, ac Thebanos Epaminōdę, Atheniēses Periclis cōmone-

Demosthenes clypeum abiicit.

ταῦτα μὲν οὖν ὅπως ἔχει, διαπῆσαι χαλεπόν. ὁ δὲ δημοσθένης λέγεται πῆς τῶν ἑλλήνων ὅπλοις ἔκτε θαρρήκως, καὶ λαμπρὸς ὑπὸ ῥώμης καὶ προθυμίας ἀνδρῶν τοσούτων, προκαλουμένων τοὺς πολεμίους, ἀγόμενος, οὔτε χρησμοῖς ἐᾶν προσέχειν, οὔτε μαντείας ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ τὴν πυθίαν ὑποποιεῖν ὡς φιλιππίζουσαν, ἀναμιμνήσκων ἐπαμινώνδου τοὺς θηβαίους, καὶ περικλέους τοὺς ἀθηναίους,

qui talia ignauiæ prætexi existimantes, rationibus vq fuerint. Et hactenus quidem vir strenuus fuit: sed in pugna nullo præclaro, aut verbis suis consentiente facinore edicto, relictis ordinibus, turpissimè fugit, atque armis abiectis: nec inscriptionem clypei, vt Pytheas aiebat, veritus, in quo aureis literis exculptum erat, Quòd felix faustúmque sit. Ac statim quidem Philippus ob victoriam lætitia exultans, per ebrietatem ad cadauera comessatum iuit, principiúmque senatusconsulti Demosthenici cecinit, redactum in pedes metricos cum supplosione: Demosthenes Demosthenis frater Pæanienſis retulit. Factus autem sobrius, cum periculi, quo circumuentus fuerat magnitudinem animo perpenderet, horruit eloquentiam & vim oratoris, à quo in parua vnius diei parte discrimen adire principatus & capitis coactus esset. Penetrarat etiam eius autoritas vsque ad regem Persarum, adeò vt literis ad satrapas missis, eos pecuniam Demosteheni dare, & eum potissimùm inter Græcos colere iuberet, vt qui retrahere posset, ac Græcis tumultibus detinere Macedonem. Et hæc quidem Alexander pòst deprehendit, Sardibus literis, quibusdam Demosthenis repertis, & scriptura regiorum ducũ, significante magnitudinem datæ ei pecuniæ. Tum autem, quum eam Græci cladem accepissent, alij oratores aduersę factionis in Republica, Demostheni insultabant, rationibus postulandis, & accusationibus vexantes. Populus autem eum non tantum iis criminibus absoluebat, sed & constanter honorabat, & rursus vt bonum ciuem, ad rempublicam capessendam inuitabat. Itaque ossibus è Chæronea allatis, & sepeliendis laudationem hominum ei mandauit: non humiliter, neque ignauiter casum, illum ferens, vt scribit & tragicè vociferatur Theopompus: sed honorãdo, & ornando maximè consiliario declarans, se non pœnitere consiliorum. Ac orationem quidem Demosthenes habuit, sed decretis non semetipsum, sed per vices quemque amicorum ascripsit, fatum suum atque fortunam, vt inauspicatam & ominosam vitãs: donec fiduciam recepit Philippo mortuo. Periit aũt, neque diu post Chæronensem felicitatem vixit. ídq; videtur oraculum vltimo versu prædixisse.

Flet victus, sed victorem victoria perdit.

Ac obitum quidem Philippi clàm cognouit Demosthenes sed cum occupare vellet Athenienses, vt ad secutura negocia essent alacriores: prodiit hilaris in senatum, quasi vidisset somnium, à quo magnum quoddam bonum expectaret euenturum Athenienſibus. Neque multò pòst aderant, qui Philippi nunciarent interitum. Satim igitur hi sacra facere, ob lætum nuncium, & coronam Pausaniæ decernere: Demosthenes splendida veste prodire, corona insignis, septimo antè die filia eius defuncta, vt Æschines ait: qui hac de causa ei maledicit, & odium liberorum obiicit, cum ipse sit mollis & degener, si luctum & lamentationes mansueti piiq; animi signa esse putat, & tales casus ferre leniter & æquo animo improbat. Ego verò, an Athenienses, ob mortem Regis, qui secũdis suis rebus eos in calamitate tam mansuetè humanitérq; tractarat, coronas gestare, atq; etiam sacrificare decuerit, non pronuncio. Præterquã enim quòd inuidiosũ, minimè etiã generosi est animi, viuẽti honores & ciuitatẽ decernere: eóq; ab alio interfecto, lætitiam non ferre moderatè, sed insultare cadaueri, & triumphare. perinde ac si ipsi rem fortiter gessissent. Sed quòd domesticum casum & lacrymas & lamentationes mulieribus reliquit Demosthenes,

Philippi exultatio & modestatio.

Persicę largitiones.

Demosthenes etiam post cladem accepta populo.

Funebris oratio.

Demosthenis cautio.

Philippi obitus.

Fictum Demosthenis somnium.

Exultatio Athenienſium.

Reprehensio Athenienſium, cum excusatione Demosthenis.

A ὡς ἐκεῖνοι τὰ πιαῦτα δειλίας ἡγούμενοι προφάσεις, ἐχρῶντο τοῖς λογισμοῖς, μέχρι μὲν ἓν τύπον αὐτὸν ἦν ἀγαθός. ἐν ᾗ τῇ μάχῃ, καλὸν ἐδεῖν ἐδεῖν ὁμολογούμενον ἔργον οἷς εἶπεν ἀποδιδράσκων, ᾤχετο λιπὼν τὴν τάξιν, ἀποδρᾶς ᾤχετο, καὶ τὰ ὅπλα ῥίψας, καὶ τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἀσπίδος, ὡς φασὶ πυθέας ἀφῃρημένος, ἐπιγεγραμμένος γράμμασι χρυσοῖς, ἀγαθῇ τύχῃ. φῶς δὴ τοίνυν μὲν ὁ φίλιππος ἐπὶ τῇ νίκῃ ἐξῆλθε τὴν χαρὰν ἐξυβρίσας, καὶ κωμάσας ἐπὶ τοὺς νεκρικοὺς αὐλῶνας, ἤδε τὴν ἀρχὴν τῶν δημοσθένους ψηφίσμάτος, πρὸς πόδα * διαιρῶν καὶ ὑποκρούων. δημοσθένης δημοσθένους παιανιεὺς τάδ' εἶπεν. ἐπιπλήξας ὁμῶς τὸ μέγεθος τοῦ πρεσβεύσαντος αὐτὸν ἀγῶνος ἐν νῷ λαβών, ἐφείσθε τὴν δόξαν τοῦ δυνάμιν τῶν ῥητόρων, ἐν μέρει μικρῷ μιᾶς ἡμέρας, τὸν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας καὶ τοῦ σώματος ἀναρρίψαντα κίνδυνον ἀναγκαθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν. δίκαιον δ' ἡ δόξα μέχρι τῶν πρώτων βασιλέως. κἀκεῖνος ἔπεμψε τοῖς σατράπαις ἐπὶ δαλέσθαι γράμματα, δημοσθένει διδόναι κελεύων, καὶ προσέχειν πείνῳ μάλιστα τῶν ἕλλήνων, ὡς περιαπᾶσαι δυναμένῳ, καὶ κατέχειν τῶν ἑλληνικῶς ταραχῶν τὸν μακεδόνα. ταῦτα μὲν ἐν ὕστερον ἐφάνησαν ἀλέξανδρος, ἐν σάρδεσιν ἐπιστολάς τινας αἰδεῖν τοῦ δημοσθένους. καὶ γράμματα τῆς βασιλέως σφραγῖδα, δηλοῦντα τὸ πλῆθος τῆς δοθέντων αὐτῷ χρημάτων. τότε δὴ τοῖς ἀτυχίας τοῖς ἕλλησι γενομένης, οἱ μὲν ἀπολιτευόμενοι ῥήτορες ἐπεμβαίνοντες τῷ δημοσθένει, κατεσκώπτον δίθυραμβον καὶ γραφὰς ἐπ' αὐτὸν. ὁ δὲ δῆμος ἐμένον τὸ πόνον ἀπέλυεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς διετέλει, καὶ προκαλούμενος αὖθις εἰς τὴν πολιτείαν. ὡς τε καὶ τῶν ὀστέων ἐκ χαιρωνείας κομισθέντων καὶ θαπτομένων, τὸν ὅπερ τοῖς ἀνδράσιν ἐπαινὸν εἰπεῖν, ἀπέδωκεν. ἐπὶ ταπεινῶς, ἐδ' ἀγλυκὺς φέρων τὸ συμβεβηκὸς, ὡς γράφει καὶ ξαγῳδεῖ θεόπομπος, ἀλλὰ τῶν τιμῶν

B

C μάλιστα καὶ κοσμεῖν τὸν σύμβουλον, ὅπου δ' κνούμενος, τὸ μὴ μεταμέλειν τοῖς βεβουλευμένοις. τὸν μὲν οὖν λόγον εἶπεν ὁ δημοσθένης, τοῖς δὲ ψηφίσμασιν, οὐχ ἑαυτῷ, ἀλλ' ἐν μέρει τῶν φίλων. ἕκαστον ἐπέγραφεν, ἐξοικονιζόμενος τὸν ἴδιον δαίμονα, καὶ φεῦ τύχην, ἕως αὖθις ἀνεθάρρησε, φιλίππου τελευτήσαντος. ἐτελεύτησε δὲ, τῇ αὐτῇ χαιρωνείᾳ δυτυχίᾳ χρόνον οὐ πολὺν διαβιώσας. καὶ τοῦτο δοκεῖ τῷ τελευταίῳ τῶν ἐπῶν ὁ χρησμὸς ἀποθεασίσαι. κλαίει ὁ νικηθεὶς, ὁ δὲ νικήσας ἀπόλωλεν. ἔγνω μὲν ἐν κρύφα τὸ τοῦ φιλίππου τεθνεὼς ὁ δημοσθένης. προκαταλαμβάνων δὲ τῷ θαρρεῖν ὅπερ τὰ μέλλοντα τοῖς ἀθηναίοις, προῆλθε φαιδρὸς εἰς τὴν βουλὴν ὡς ὄναρ ἑωρακὼς, ἀφ' οὗ τὰ μέγα προσδοκᾶν ἀθηναίοις ἀγαθόν. καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆσαν, οἱ τὸν φιλίππου θάνατον ἀπαγγέλλοντες. διὸ δὴ ἐν ἔθνον δι' αγγελία, καὶ στεφανοῦν ἐψηφίσαντο πανσανίαν. καὶ προῆλθεν ὁ δημοσθένης, ἔχων λαμπρὸν ἱμάτιον ἐστεφανωμένος, ἑβδόμην ἡμέραν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ τεθνηκυίας, ὡς ὁ αἰσχίνης φησὶ, λοιδορῶν ὅπερ τούτῳ, καὶ κατηγορῶν αὐτοῦ μισοτεκνίαν, αὐτὸς ὢν ἀγλυκὺς καὶ μαλακὸς, εἰ τὰ πένθη καὶ τοὺς ὀδυρμοὺς, ἡμέρου καὶ φιλοστόργου ψυχῆς ἐποιεῖτο σημεῖα. τὸ δὲ ἀλύπως φέρειν ταῦτα καὶ πρᾴως, ἀπεδοκίμαζεν. ἐγὼ δὲ ὡς μὲν ὅπερ θανάτῳ βασιλέως, ἡμέρως ἔτι καὶ φιλανθρώπως ἐν οἷς ἐτύγχανε χρησαμένου πᾶσιν αὐτοῖς, στεφανηφορεῖν καλῶς εἶχε καὶ θύειν, οὐκ αἰ ἐποιει, πρὸς τὸ νεμεσητὸν, καὶ ἀγλυκὺς, ζῶντα μὲν τιμᾶν καὶ ποιεῖσθαι πολίτην. πεσόντος δὲ ὑφ' ἑτέρου, μὴ φέρειν τὴν χάριν μέχρις, ἀλλ' ὅπεσπειρτᾶν τῷ νεκρῷ, καὶ παιωνίζειν, ὥσπερ αὐτοῖς ἀνδραγαθήσαντας. ὃν μὲν τοι τὰς οἰκοιτύχας, καὶ δάκρυα. καὶ ὀδυρμοὺς ἀπολιπὼν τὰς γυναῖξιν ὁ δημοσθένης,

ἀ τῇ

ἃ τῇ πόλει συμφέρειν ᾤετο, ταῦτ' ἔπραττεν. ἐπαινῶ, & πίθειαν πολιτικῆς καὶ ἀνδρώδους ψυχῆς, ἀεὶ πρὸς τὸ κοινὸν ἱστάμενον, καὶ τὰ οἰκεῖα πάθη καὶ πράγματα τοῖς δημοσίοις ἐπανέχοντα, τηρεῖν τὸ ἀξίωμα πολὺ μᾶλλον, ἢ τοὺς ὑποκριτὰς τῶν βασιλικῶν, καὶ τυραννικῶν προσώπων. οὓς ὁρῶμεν ὅτε κλαίοντας ἐν τοῖς θεάτροις, ὡς αὐτοὶ θέλουσιν· ἀλλ' ὡς ὁ ἀγὼν ἀπαιτεῖ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. χωρὶς δὴ τούτων, εἰ δεῖ τὴν ἀτυχήσαντα μὴ περιορᾶν ἀπαρηγόρητον ἐν τῷ πάθει κείμενον, ἀλλὰ καὶ λόγοις χρηστοῖς κηρίζεσι, καὶ πρὸς ἡδίω πράγματα ξέπωλν τῶν διαίσιων. ὥσπερ οἱ τοὺς ὀφθαλμιῶντας ἀπὸ τῶν λαμπρῶν & αὐγοειδῶν, ἐπὶ τὰ χλωρὰ & μαλακὰ, τῶν ὄψιν ἀπάγειν κελεύοντες. πόθεν αὖ τις ἐπαγάγοιτο βελτίω παρηγορίαν, ἢ παρίδος ἀτυχούσης* ἐκ τῶν κοινῶν παθῶν, ἐπὶ τὰ οἰκεῖα σύγκρασιν. ποιοῦμενος, τοῖς βελτίοσιν, ἀφανίζουσαν τὰ χείρω. ταῦτα μὲν ἂν εἰπεῖν πρόχειρα, ὁρῶντες ἐπικλαιόμενα πολλοὺς καὶ ἀπολυρόμενα τὸν ἀγῶνα τοῦ λόγου τούτου πρὸς οἶκτον. αἱ δὲ πόλεις πάλιν τὸ δημοσθένους ἀναρριπίζοντος αὐτάς, συνίσταντο. καὶ Θηβαῖοι μὲν ἐπέθεντο τῇ φρουρᾷ καὶ πολλοὺς ἀνεῖλον, ὅπλα τὸ δημοσθένους αὐτοῖς συμπαρασκευάσαντος. ἀθηναῖοι δ' ὡς πολεμήσοντες μετ' αὐτῶν παρεσκευάζοντο, καὶ τὸ βῆμα κατεῖχεν ὁ δημοσθένης, καὶ πρὸς τοὺς ἐν ἀσίᾳ στρατηγοὺς τοῦ βασιλέως ἔγραφε, τὸν ἐκεῖθεν ἐπιγείρειν πόλεμον ἀλεξάνδρῳ, παῖδα, καὶ μυρτίλῳ ὑποκαλῶν αὐτόν. ἐπεὶ μέν τοι τὰ πρὸς τὴν χώραν θέμενος παρῆν αὐτὸς μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν βοιωτίαν. ἐξεκέκοπτο μὲν ἡ θρασύτης τῶν ἀθηναίων, καὶ ὁ δημοσθένης ἀπεσβήκει. θηβαῖοι δὲ προδοθέντες ὑπ' ἐκείνων, ἠγωνίσαντο καθ' αὐτοὺς, καὶ τὴν πόλιν ἀπέβαλον. θορύβου δὲ μεγάλου τοὺς ἀθηναίους πρεσβευτὰς. ἀπεστάλη μὲν ὁ δημοσθένης, αἱρεθεὶς μετ' ἑτέρων πρεσβευτὴς πρὸς ἀλέξανδρον. δείσας δὲ τὴν ὀργὴν, ἐκ τοῦ κιθαιρῶνος ἀνεχώρησεν ὀπίσω, & τὴν πρεσβείαν ἀφῆκεν. δεθεὶς δ' ὁ ἀλέξανδρος ἐξήτει πέμπων τῶν δημαγωγῶν, δέκα μὲν ὡς ἐδωμένους καὶ δοῦναι εἰρήκασιν· ὀκτὼ δ' ὡς οἱ πλεῖστοι καὶ δοκιμώτατοι τῶν συγγραφέων, τούσδε, δημοσθένη, πολύευκτον, ἐφιάλτην, λυκοῦργον, μυροκλέα, δήμωνα, καλλισθένη, χαρίδημον· ὅτε καὶ τὸν πρὸ τῶν πρεσβάτων λόγον ὁ δημοσθένης, ὡς τοῖς λύκοις τοὺς κυνᾶς ἐξέδωκε, διηγησάμενος, αὐτὸν μὲν εἴκασε καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, κυσὶν ὑπὸ τοῦ δήμου καταμένοις. ἀλέξανδρον δὲ τὸν μακεδόνα μονόλυκον προσηγόρευσεν. ἔτι δ' ὥσπερ ἔφη τοὺς ἐμπόρους ὁρῶμεν, ὅταν ἐν ξυβλίῳ δεῖγμα φέρωσι, δι' ὀλίγων πυρῶν τοὺς πολλοὺς πωλοῦντας. οὕτως ἐν ὑμῖν λανθάνετε πωλοῦντες αὐτοὺς σωεκδιδόντες. ταῦτα μὲν οὖν ἀειβούλους ὁ κασσανδρεὺς ἱστόρηκε. βουλευομένων δὲ τῶν ἀθηναίων καὶ διαπορούντων, ὁ δημάδης λαβὼν πέντε τάλαντα παρὰ τοῦ ἀνδρὸς, ὡμολόγησε πρεσβεύσειν, καὶ δεήσεσθαι τὸν βασιλέως ὑπὲρ αὐτῶν, εἴτε τῇ φιλίᾳ πιστεύων, εἴτε προσδοκῶν μεσὸν ῥήσειν, ὥσπερ λέοντα φόνου κεκορεσμένον. ἐπεισε δ' οὖν καὶ παρῃτήσατο τοὺς ἄνδρας ὁ δημάδης, καὶ διήλλαξεν αὐτῶν τὴν πόλιν. ἀπελθόντος δὲ τοῦ ἀλεξάνδρου, μεγάλοι μὲν ἦσαν οὗτοι. τὰ φανερὰ δ' ἐπράττον ὁ δημοσθένης, κινουμένῳ δὲ ἀγῶνι τῷ παρατάτῃ, βαρέα σωεκινήθη πάλιν, εἶτ' ἔπαυσε. τῶν μὲν ἀθηναίων οὐ σωεξαναστάντων,* τοῦ δ' ἀγῶνος πεσόντος, καὶ τῶν λακεδαιμονίων σωεξιβέντων. εἰσῆλθε δὲ τότε καὶ χαιρωνίδου ἄρχοντος, μικρὸν ἐπάνω τῶν χαιρωνικῶν, πρὸ τοῦ σεφάνου γραφὴ κατὰ κτησιφῶντος. γραφεῖσα μὲν ἐπὶ * χαιρωνίδου ἄρχοντος, μικρὸν ἐπάνω τῶν χαιρωνικῶν, κειμένη δ' ὕστερον ἔτεσι δέκα, ἐπ' ἀριστοφῶντος. γνωμένη δὲ ὡς οὐδεμία τῶν δημοσίων πρεσβειῶν,

A atque ea egit quæ è republica esse putabat, laudo, & ciuilis ac virilis animi esse puto, semper rẽpublicam spectantem, casũque domesticos & negocia * posthabentem, reipublicæ multo magis tueri dignitatẽ, quàm histriones faciunt, qui regum & tyrannorum personas repræsentãt: quos videmus nec plorare, nec ridere, vt ipsi volunt: sed, vt actio postulat, pro ratione argumenti. Præterea si non committendum est, vt calamitosus sine vlla consolatione malo suo conflictetur: sed & verbis leuandus est dolor, & animus ad iucundiores cogitationes traducendus: quemadmodum, eos qui ex oculis laborant, à splendidis & solidis ad virides & molles colores visũ conuertere iubent: vnde consolatio melior petetur, quàm si quis in patriæ calamitatibus, communia mala cum domesticis temperet, atq; ita deteriora melioribus obscuret? Atque ad hęc dicenda eò cõmoti sumus, quòd multos vidimus frangi verbis Aeschinis, atque effœminari ad cõmiserationem. Vrbes autem rursus, Græei denuò à Demosthene concitati.

B Demosthene concitante, sese coniungebant. Ac Thebani aggressi præsidium Macedonicũ, multos sustulerunt, quum eis Demosthenes arma comparasset: Athenienses, vt opem eis bello laturi, se parabant: pro suggesto regnabat Demosthenes, & ad Asianos regis Persarum satrapas scribebat. atque inde bellum Alexandro concitabat: quem & puerum & Margitẽ (quasi helluonem ignauum dicas) nominabat. Sed cum regno domi constituto, ipse cum exercitu Bœotiam ingressus esset: tum Athenienſium resecta est audacia, tum restinctus ardor Demosthenis, tũ Thebani ab his deserti, suo Marte commisso prælio, vrbem amiserunt. Athenienses igitur magnis terroribus circumuenti, Demosthenem illi quidem vnà cũ aliis ad Alexandrum, legatum miserunt. Sed is regis iram veritus, è Cithærone retrò cessit. omissa legatione. Statim autem Alexander missis legatis, decem ex magistratibus, vt Idomeneus & Duris: octo, vt plurimi & probatissimi referunt, dedi sibi postulauit, hos nimirum: Demosthenem, Polyeuctum, Ephialtẽ, Lycurgum, Myroclem, Demonem, Callisthenem, Charidemũ. Atque eo tẽpore Demosthenes fabulã de ouibus recensuit, eas canes dedisse lupis: se quidẽ & suos canibus pro populo propugnantibus, comparans: Alexandrum autem μονόλυκον hoc est, lupum solitarium appellans. Præterea mercatores, inquit, videmus, cum specimen in patella circumferunt, paucis granis multum tritici vendere: sic non animaduertitis, vos, dum nos deditis, vosmetipsos omnes vnà dedere. Hæc Aristobulus Cassandrensis commemorat. Deliberantibus autem Athenienſibus, ac dubitantibus, Demades acceptis quinque talentis ab hominbus, pollicitus est, se legationem obiturum, & deprecaturum apud regem pro eis: siue eius amicitia fretus, siue sperans, se eum iam saturum reperturum, tanquam leonem cæde satiatum. Persuasit ei certè Demades, & viros illos excusauit, & rempublicam reconciliauit. Digresso Alexandro, magni erant isti: Demosthenes obscurus, & humilis. Cum autẽ Agis Spartanus se commouisset: rursus paululum & ipse se commouit: ac postea quieuit, cum nec Athenienses consurrexissẽt, & Agis cecidisset, & Lacedæmoniorũ vires fractæ essent. Sub id tempus etiam in forũ deducta est actio in Ctheſiphontem de Corona, scripta quidem Chæronide prætore, paulo ante cladem Chęronensem, sed decennio pòst diiudicata, sub Aristophonte: quæ fuit ita celebris, vt nulla cauſa publica,

Oratores ab Alexandro postulari.

Fabula de ouibus & tritico.

Demades conseruat oratores.

Agis.

Actio de Corona.

tum ob gloriam oratorum, tum ob iudicum generositatem, qui Demosthenis exagitatoribus, tum potentissimis, vt Macedonum studiosis, suffragia damnando Demosthenem non condonarunt: sed eum ita splendidè absoluerũt, vt Aeschines quintam suffragiorum partem non ferret. Is igitur statim ex vrbe se proripuit, & vitam Rhodi atque in Ionia Rhetoricam docendo exegit. Non multo pòst, fugam cepit Harpalus: & Athenas venit, tum quòd ob luxum res suas malè se habere sciebat, tum quòd Alexandrum iam sæuiẽtem in amicos metuebat. Quum autem ad populum cõfugisset, vnáque cum pecuniis & nauibus sese dederet: cæteri oratores statim in diuitias coniectis oculis, eum adiutabant: & consuadebant Athenienſibus, supplicem & recipiendum esse, & conseruãdum. Sed Demosthenes principiò autor erat repellendi Harpali: & cauere iubebat, ne vrbem in bellum coniicerent, nulla necessaria & iniusta de causa. Paucis diebus pòst, cum pecuniæ perquirerentur, atque Harpalus eum vidisset delectari* regio calice, & cælaturam atque formam considerare: iussit eum, sublato calice, pondus auri æstimare. Admirante autem Demosthene grauitatẽ, & sciscitante quantum pénderet? Harpalus subridens, Tibi, inquit, talenta viginti pendet. & cum primùm nox facta esset, misit ei calicẽ cũ viginti talentis. Peritus scilicet fuit Harpalus, vultum hominis auri cupidi cognoscendi, atque ex oculorum motu & nutu ingenium indagãdi. Neque enim restitit Demosthenes, sed ictus largitione, haud aliter quàm præsidio impósito, in partes Harpali concessit: ac postridie bene ac probè lana & vittis obuoluto collo, in concionem progressus populo iubẽte surgere & dicere, innuit, sibi vocem esse intercisam. At homines faceti, non angina, sed argentangina correptum esse noctu oratorẽ, dicebãt. Pòst cum vniuersus populus corruptelã animaduertisset, & eũ se defensurũ audire nollet, sed & indignaretur, & tumultuaretur: quidã surrexit, eúmque derisit, his verbis: Nõ audietis, Athenienses, eũ qui calicẽ habet? Tũ igitur ex vrbe ablegarũt Harpalũ, ac veriti, ne ratio eius pecuniæ à se reposceretur, quam oratores diripuissent: strenuè inquisiuerũt, & ædes ingressi, indagarunt, excepta Calliclis Arrenidæ filij domo. Solam enim eius, ꝓ nuper vxorẽ duxisset, atque spõsa intus esset, perquiri nõ siuerũt, vt narrat Theopõpus. Demosthenes aũt re seriò suscepta, decretũ fecit, rẽ ab Areopagitico senatu esse cognoscendã: qui quos deliquisse iudicasset, eos esse puniẽdos. Cũ aũt senatus in primis eũ condẽnasset: in iudiciũ sanè venit, & quinquaginta talẽtis mulctatus, & in carcerẽ cõiectus, pudore criminis, vt aiunt, & ob corporis imbecillitatẽ, quòd carcerẽ ferre nõ posset, aufugit, custodib⁹ partim deceptis, partim cõniuentibus. Fertur sanè, cum non procul ab vrbe fugeret, sensisse quosdã ciues sibi inimicos, persequi, ac se voluisse occultare. Vt aũt illi nominatim eũ cõpellarint, & cõgressi propius, rogarint, vt viaticũ à se acciperet: qui ea ipsa de causa domo argentũ attulisset, eáque gratia eum persecuti essent, hortati, vt bono esset animo, & casum illum non grauiter pateretur: magis etiam eiulasse Demosthenes, ac dixisse: Quî possim non ferre grauiter, cùm ea vrbs mihi deferenda sit, quæ tales habet inimicos, quales in alia amicos reperire difficile est?

Harpali largitio Demosthenis occasio exilij.

Argentangina.

Sponsæ verecundia.

Dãnatio. Vincula. Fuga.

Inimicorum benignitas.

A δμά τε τὴν δόξαν τῶν λεγόντων, καὶ τὴν τῶν δικαζόντων δυθμίειν, οἱ τοῖς χαύνουσι τὸν δημοσθένη τότε, πλείστον δυναμένοις καὶ μακεδονίζουσιν, οὐ φεφήκαντο τὸν κατ' αὐτῶν ψῆφον, ἀλλ' οὕτω λαμπρὰς ἀπέλυσαν, ὥστε τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, αἰρήνιον μὴ μεταλαβεῖν. ἐκεῖνος μὲν οὖν οὐδὺς ἐκ τῆς πόλεως ᾤχετ' ἀπιών, καὶ φεὶ ῥόδον, καὶ ἰωνίαν, σοφιστεύων κατεβίωσε. μετ' ὀ πολὺ δ' ἅρπαλος ἧκεν ἐξ ἀσίας εἰς τὰς ἀθήνας, ἀποδρὰς ἀλέξανδρον, αὐτῷ τε τὰ φράγματα σωφρόνως πονηρὰ δ' ἀσωτίαν, κἀκεῖνον ἤδη χαλεπὸν ὄντα τοῖς φίλοις δεδοικώς. καταφυγόντος δ' φεὸς τὸν δῆμον αὐτῷ, ἐ μὴ ἐ χρημάτων, καὶ τῶν νεῶν αὐτὸν φδαδιδόντος, οἱ μὲν ἄλλοι ῥήτορες, οὐδὺς ἐποφθαλμιάσαντες φεὸς τὸ πλοῦτον, ἐβοήθουν καὶ συνέπειθον τοὺς ἀθηναίους δέχεσθαι καὶ σώζειν τὸν ἱκέτην. ὁ δ' δημοσθένης, φρᾶτον μὲν ἀπε-

B λαύνειν συνεβούλευε τὸν ἅρπαλον καὶ φυλάττεσθαι μὴ τὴν πόλιν ἐμβάλωσιν εἰς πόλεμον, ἐξ οὐκ ἀναγκαίας καὶ ἀδίκου φεοφάσεως. ἡμέραις δ' ὀλίγαις ὕστερον, ἐξετάζομένων τῶν χρημάτων, ἰδὼν αὐτὸν ὁ ἅρπαλος ἡδέως * βαρβαρικῇ κύλικι, καὶ καταμανθάνοντα τὴν πορείαν καὶ τὸ εἶδος, ἐκέλευσε δυαβασάσαντα τὸ ὁλκὴν τῶ χρυσίου σκέψασθαι. θαυμάσαντος δ' τῶ δημοσθένους τὸ βάρος, καὶ πυθομένου πόσον ἄγοι. μειδιάσας ὁ ἅρπαλος, ἐξ σοί φησιν εἴκοσι τάλαντα. καὶ νομίζης τάχιστα τὸν νυκτὸς, ἔπεμψεν αὐτῷ τὸν κύλικα μετὰ τῶν εἴκοσι ταλάντων. ὡδ' δ' ἅρπαλος δεινὸς ὁ ἅρπαλος ἐρωτικοῦ φεὸς χρύσιον ἀνδρὸς ὄλεν, καὶ δυαλυόσῃ, καὶ βολαῖς ὀμμάτων. αἰδυρεῖν ἤδος. οὐ γὰ αὐτόχρεν ὁ δημοσθένης, ἀλλὰ πληγεὶς ὑπὸ τῆς δωεοδοκίας. ὥσπερ φδαδεδεγμένῳ φεουεᾶν, φεοσπεχωρήκει τῷ ἅρπάλῳ. καὶ μὲν ἡμέραν δὲ καὶ καλὰς ἐείοις

C καὶ ταινίαις, καὶ τὸ ξαχίλου κατειλιξάμενος, εἰ τὴν ἐκκλησίαν φεῆλθε. καὶ κελεύοντων αὐίσασθαι καὶ λέγειν, δεδόασι, ὡς ὑποκεκομμένης αὐτῷ τῆς φωνῆς. οἱ δ' δύφυεῖς χλευάζοντες, ἐχ ὑπὸ σωάγχης ἔφεαζον, ἀλλ' ὑπ' ἀργυεάγχης εἰλῆφθαι νύκτωρ τὸν δημαγωγόν. ὕστερον δ' τὸ δήμου παντὸς αἰσθομένου τὴν δωεοδοκίαν, καὶ βουλόμενον ὑπολογεῖσθαι, καὶ πείθειν, οὐκ ἐάντος ἀλλὰ χαλεπαίνοντος ἐ θορυβοῦντος. ἀναστάς τις ἐσκωψεν εἰπὼν, οὐκ ἀκούσεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ τὴν κύλικα ἔχοντος; τότε μὲν οὖν ἀπέπεμψαν ἐκ τῆς πόλεως ἅρπαλον. δεδιότες δὲ μὴ λόγον ἀπαιτῆται τῶν χρημάτων, ὧν διηρπάκεσαν οἱ ῥήτορες. ζήτησιν ἐποιοῦντο νεανικὴν, καὶ τὰς οἰκίας ὑπόντες ἠρεύνων, πλὴν τῆς καλλικλέους τοῦ ἀρρενίδου. μόνην γὰ τὴν τούτου νεωστὶ γεγαμηκότος, οὐκ εἴασαν ἐλεγχθῆναι, νύμφης οὖσαν οὖσης, ὡς ἱστορεῖ θεόπομπος. ὁ δὲ δημοσθένης ὁμόσε χωρῶν, εἰσηνέγκε ψήφισμα, τὴν ἐξ ἀρείου πάγου βουλὴν ἐξετάσαι τὸ φεᾶγμα. καὶ τοὺς ἐκείνῃ δόξαντας ἀδικεῖν, δοῦναι δίκην. ἐν δὲ φρώτοις αὐτῷ τῆς βουλῆς ἐκείνου καταψηφισαμένης, εἰσῆλθε μὲν εἰς τὸ δικαστήριον, ὄφλων δὲ πεντήκοντα ταλάντων δίκην, καὶ φδαδοθεὶς εἰς τὸ δεσμωτήριον, αἰχμὴν τῆς αἰτίας φασὶ, καὶ δι' ἀσθενείαν τοῦ σώματος, οὐ δυναμένου φέρειν

τὸν εἰργμὸν, ὑποδρᾶναι τοὶ μὲν, λαθόντα, τῶν δὲ, λαθεῖν ἐξουσίαν διδόντων. μέγεται γοῦν, ὡς οὐ μακρὰν τοῦ ἄστεως φεύγων, αἰσθοιτό τινας τῶν διαφόρων αὐτῷ πολιτῶν ὑπιδιώκοντας. καὶ βούλοιτο μὲν αὐτὸν ὑποκρύπτειν. ὡς δ' ἐκεῖνοι φθεγξάμενοι τοιῶδε, καὶ φεοσελθόντες ἐγγὺς, ἐδέοντο λαβεῖν ἐφόδια παρ' αὐτῷ, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο * καμίζοντες ἀργύριον οἴκοθεν, καὶ τούτου χάριν ὑπιδιώξαντες αὐτόν. ἅμα δὲ θαῤῥεῖν παρεκάλει, καὶ μὴ φέρειν, ἀνιαρῶς τὸ συμβεβηκός. ἔτι μᾶλλον ἀνακλαύσαντος τὸν δημοσθένη, ἐ εἰπεῖν, πῶς δ' οὐμέλλω φέρειν βαρέως, ὑπολιπὼν πόλιν, ἐχθροὺς τοιούτους ἔχουσαν, οἵους ἐν ἑτέρᾳ φίλους εὑρεῖν οὐ ῥᾴδιον ὄζτις

λύγκε

ἐνέγκας ἠρέμα τὴν φυγὴν μαλακῶς, ἐν Αἰγίνῃ καὶ Τροιζῆνι καθεζόμενος τὰ πολλὰ, καὶ πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἀποβλέπων δεδακρυμένος. ὥστε φωνὰς οὐκ εὐγνώμονας, οὐδὲ ὁμολογούσας τοῖς ἐν τῇ πολιτείᾳ νεανιεύμασιν ἀπομνημονεύεσθαι. λέγεται γὰρ ἔτι τὸν ἄστυος ἀπαλλαττόμενος, καὶ πρὸς τὴν ἀκρόπολιν ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰπεῖν· ὦ δέσποινα πολιάς. τί δὴ χαίρεις τοῖς χαλεπωτάτοις θηρίοις, γλαυκὶ, καὶ δράκοντι, καὶ δήμῳ; τοῖς δὲ πρεσβύτας αὐτῷ, καὶ συνδιαφέροντας νεανίσκοις, ἀπέτρεπε τῆς πολιτείας, λέγων, ὡς εἰ δυοῖν προκειμένων ὁδῶν ἀπ' ἀρχῆς, ἡ μὲν, ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ τὴν ἐκκλησίαν, τῆς δὲ αὖ πικρὰς εἰς τὸν ὄλεθρον, ἐτύγχανε προειδὼς τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν κακὰ φόβοις, καὶ φθόνοις, καὶ διαβολαῖς, καὶ ἀγῶσι· ὅτι ταύτην αὖ ὁρμῆσαι τὴν δὶς τοῦ θανάτου τείνουσαν. ἀλλὰ γὰρ ἐπὶ φεύγοντος αὐτοῦ τὴν εἰρήνην φυγὴν, ἀλέξανδρος μὲν ἐτελεύτησε, τὰ δὲ ἑλληνικὰ συνίσταντο πάλιν, λεωσθένους ἀνδραγαθοῦντος, καὶ προτειχίζοντος αὐτὴ παῖον ἐν λαμίᾳ πολιορκούμενον. πυθέας μὲν οὖν ὁ ῥήτωρ καὶ καλλιμέδων ὁ κάραβος, ἐξ ἀθηνῶν φεύγοντος, ἀντιπάτρῳ προσεγένοντο, καὶ μετὰ τοῦ ἐκείνου φίλων καὶ πρέσβεων πείθοντες οὐκ εἶων ἀρίσκεσθαι τοὺς ἕλληνας, οὐδὲ προσέχειν τοῖς ἀθηναίοις. δημοσθένης δὲ τοῖς ἐξ ἄστεως πρεσβεύουσι προσμίξας ἑαυτὸν, ἠγωνίζετο, καὶ συνέπραττεν, ὅπως αἱ πόλεις συνεπιθήσωσι τοῖς μακεδόσι, καὶ συνεκβαλοῦσιν αὐτοὺς τῆς ἑλλάδος. ἐν δὲ ἀρκαδίᾳ, καὶ λοιδορίαν τὸν πυθέου καὶ τὸν δημοσθένους ἤκουσαν προς ἀλλήλους εἴρηκεν ὁ φίλαρχος ἐν ἐκκλησίᾳ τὸν μὲν, ὡς τὸν μακεδόνων, τὸν δὲ ὡς τοῦ ἑλλήνων λέγοντες. λέγεται δὲ τὸν μὲν πυθέαν εἰπεῖν, ὅτι καθάπερ οἰκίαν εἰς λῦ ὄνειον εἰσφέρεται γάλα, κακόν τι πάντων ἔχειν νομίζομεν, οὕτω καὶ πόλιν ἀνάγκη νοσεῖν, εἰς λῦ ἀθηναίων πρεσβεία παραγίνεται. τὸν δὲ δημοσθένη φρέαι τὸ ἀποφθέγμα, φήσαντα· καὶ τὸ γάλα τὸ ὄνειον ἐφ' ὑγιείᾳ, καὶ τοῖς ἀθηναίοις ὅτι σωτηρία ἀπογίνεται τοῦ νοσούντων. ἐφ' οἷς ἡσθεὶς ὁ τοῦ ἀθηναίων δῆμος, ψηφίζεται τὸν δημοσθένη καθοδον. τὸ μὲν οὖν ψήφισμα, δήμων ὁ παιανιεὺς, ἀνέψιος ὢν δημοσθένους, εἰσήνεγκεν. ἐπέμφθη δὲ ἱερεὺς ἐπ' αὐτὸν εἰς αἴγιναν. ἐκ δὲ πειραιῶς ἀνέβαινεν, οὔτε ἄρχοντος, οὔτε ἱερέως ἀποληφθέντος· ἀλλὰ καὶ τοῦ ἄλλων πολιτῶν ὁμοῦ πάντων, ἀπαντώντων καὶ δεξιουμένων προθύμως. ὅτε καὶ φησὶν αὐτὸν ὁ μάγνης δημήτριος ἀνατείναντα τὰς χεῖρας, μακαρίσαι τῆς ἡμέρας ἐκείνης αὐτὸν, ὡς βέλτιον ἀλκιβιάδου κατιόντα. πεπεισμένοις γὰρ αὐτὸν οὐ βεβιασμένοις ὑπ' αὐτοῦ, δέχεσθαι τοὺς πολίτας. τῆς δὲ χρηματικῆς ζημίας αὐτῷ μενούσης (οὐ γὰρ ἐξῆν χάριν λῦσαι καταδίκην) ἐσοφίσαντο πρὸς τὸν νόμον. εἰωθότες γὰρ ἐν τῇ θυσίᾳ τοῦ διὸς τοῦ σωτῆρος ἀργύριον τελεῖν (οἷς κατασκευάζουσι καὶ κοσμοῦσι τὸν βωμὸν· ἐκείνῳ τότε ταῦτα ποιῆσαι καὶ προσαχεῖν, πεντήκοντα ταλάντων ἐξέδωκαν, ὅσον λῦ τίμημα τῆς καταδίκης. οὐ μὴν ὅτι πολὺν χρόνον ἀπέλαυσε τῆς πατρίδος κατελθὼν, ἀλλὰ ταχὺ τοῦ ἑλληνικῶν πραγμάτων συνταραττόντων, μεταγείτνιῶνος μὲν, ἡ περὶ κρανῶνα μάχη συνέπεσε· βοηδρομιῶνος δὲ, παρῆλθεν εἰς μουνυχίαν ἡ φρουρά· πυανεψιῶνος δὲ δημοσθένης ἀπέθανε, τόνδε τὸν τρόπον, ὡς ἀντίπατρος καὶ κρατερὸς ἠγέλλοντο, πρεσβεύοντες ὅτι τὰς ἀθήνας· οἱ μὲν πρὸς τὸν δημοσθένη φθάσαντες, ὑπεξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως. ὁ δὲ δῆμος, αὐτὸ θάνατον κατέγνω, δημάδου γράψαντος. ἄλλων δὲ ἀλλαχοῦ διαφαρέντων, ὁ ἀντίπατρος πρὸς ἐπέμπετο τοὺς συλλαμβάνοντας, ὧν ἡγεμὼν λῦ, ἀρχίας ὁ κληθεὶς φυγαδοθήρας. τοῦτον δὲ, θρύλλον ὄντα τοῦ ῥήτορος,

A Exilium tulit molliter, in Aegina & Trœzene ferè sedens, & Atticam intuens, lacrymis oppletus, ita vt voces eius parum humanæ aut consentaneæ eius in Republica iactationibus commemorentur. Dicitur enim ex vrbe discedens, sublatis ad arcem manibus, dixisse, O custos vrbis Minerua: Cur verò tribus infectissimis belluis delectaris, noctua, dracone, & populo? Adolescentes autem qui ad eum accedebant & familiariter cum eo colloquebantur, à capessenda Republica dehortabatur, cum diceret: Si principiò duę sibi viæ fuissent propositæ, altera ad suggestum & concionem, altera quæ rectà ferret ad interitum, atque ipse mala publicæ administrationis præsciuisset, timores & inuidiam & calumnias & accusationes: se magno impetu eam fuisse iturum, quæ rectà ad necem ferret. Sed enim dum adhuc in eo exilio versaretur: & Alexander obierat, & Græcia conspirabat rursus, Leosthene strenuè rem gerente, & Antipatrum Lamiæ conclusum operibus cingente. Ac Pytheas, & Callimedon Carabus, Athenis exulantes, cum Antipatro se coniunxerant, & cum eius amicis & legatis passim obeuntes, vetabant Græcos deficere, & se coniungere cum Athenienſibus. Demosthenes autem, se Athenienſium legatis immiscuit, & contendit, atque adiutauit, vt vrbes communi ope Macedones inuaderent, & eiicerent è Græcia atque in Arcadia Pytheam & Demosthenem conuicia dixisse inuicem in cõcione scribit Philarchus, quum alter Macedones, alter Athenienses defenderet. Fertur autem dixisse Pytheas: Quemadmodum eam domum, in quam lac asininum infertur, omnino aliquid habere mali existimamus: sic eam vrbẽ laborare necesse est, in quam venit Athenienſium legatio. Demosthenes autem inuerso exemplo dixit: Et lac asininum sanitatis gratia inferri, & Athenienses aduenire propter salutem laborantium. His delectatus populus Athenienſis, Demostheni reditum decernit. Ac plebiscitum Demon Pæanienſis fecit, Demosthenis consobrinus, triremi in Aeginam ei missa. E Piræeo autem in vrbem ascendit, omnibus & principibus & sacerdotibus comitantibus: sed & C cæteris simul omnibus ciuibus obuiam prodeuntibus, & alacriter excipientibus. Ac tum eum refert, Demetrius Magnes sublatis manibus sibi gratulatũ eum diem, quòd felicius quàm Alcibiades rediisset. se enim à ciuibus excipi, volentibus, non à se coactis. Cum autem pecuniaria mulcta ei maneret (neq; enim condonare licebat, quo quis damnatus esset) tali commento legem eluserunt. Cum solerent in sacris Iouis Seruatoris, argentum pendere iis qui instruerent & ornarent aram: ei tum illa sacra facienda & exhibenda locarunt quinquaginta talẽtis, quæ erat æstimatio mulctæ. Verum enimuerò post restitutionem, ei nõ diu patria frui licuit, cum statim res Græcorum concidissent. Mense enim Quintili prælium ad Cranonem commissum est, Sextili præsidiũ Munychiam est ingressum, Octobri Demosthenes periit, hoc modo: Vt nunciabatur Antipatrũ & Craterum ad Athenas accedere: Demosthenes vnà cum aliis, ante aduentum eorum, clàm ex vrbe se subducit: populus autem eos ex senatusconsulto Demadis, capitis damnat. Cum verò alij aliò dilapsi essent, Antipater passim lictores dimittebat, qui eos comprehenderent: quorum lictorum dux erat Archias cognomento φυγαδοθήρας quasi fugitiuorum aut exulum indagatorem dicas. Hunc genere Thurium,

Exilij molestia.

Querelæ de iniquitate populi.

Demosthenes exul, patriæ patronus.

Lac asininum.

Athenienſium legatio.

Honorifica Demosthenis reuocatio.

Elusio mulcta.

Secunda fuga & interitus Demosthenis.

Archias ὁ φυγαδοθήρας.

fama erat, aliquando actitasse Tragœdias: & Aeginetam Polum, qui arte omnes superauit, eius fuisse discipulum memorant. Hermippus autem, Archiã inter Lacriti oratoris discipulos recenset. Demetrius Anaximenis auditorem fuisse perhibet. Is igitur Archias, Hyperidem oratorem, & Aristonicum Marathonium, & Demetrij Phalerei fratrem Himeræum qui in Aegina ad Aeaci sacellum confugerant, inde auulsos, Cleonas misit ad Antipatrum: atque ibi illi perierunt, Hyperidi etiam linquam exectam esse ferunt. Demosthenem autem, quum audisset in Calauria in æde Neptuni sedere supplicem, nauigiis actuariis traiecit: & cum Thraciis satellitibus excensu facto, ei suasit, vt secum ad Antipatrum iret, nihil mali passurus. Demosthenes autem ea nocte visum in somnis viderat mirificum. Visus enim sibi erat certare cum Archia, tragœdia repræsentanda. Cum autem prospero fortunæ flatu vteretur, & theatrum obtineret ob penuriam apparatus & sumptuum succumbere. Quare quum Archias multa perhumaniter disseruisset, intuitus eum ex eo loco in quo tum sedebat: O Archia, inquit, neque mihi vnquam, dum histrionem ageres, persuasisti, neque nunc pollicendo persuadebis. Cum verò Archias iracundè comminatus esset: Nunc, inquit, oracula dicis Macedonici tripodis. Modò autem histrionem agebas. Parum igitur differ, vt domesticis aliquid mandem. Atque his dictis, intrò in fanum concessit: acceptisque tabellis tanquam scripturus, admouit ori calamum: eóque morso, vt inter cogitandum & scribendum facere consueuerat, aliquandiu tenuit. Deinde obuoluit caput, & inclinauit. Ac qui ad fores astabant satellites: eum deridebant, vt metuentem: & mollem vocabãt, atque effœminatum. Archias aũt aggressus, eum cohortabatur vt surgeret: & iisdem verbis repetendis, rursus ei reconciliationem Antipatri promittebat. Quum verò sensisset Demosthenes, iam conceptum visceribus venenum vim suam exercere: retecta facie, Archiam intuitus: Quam primùm, inquit, ages Tragicum Creontem, & cadauer hoc insepultum abiicies. Ego verò, alme Neptune, viuus adhuc surgo è fano tuo. Sed Antipater & Macedones fanum tuum inuiolatum non reliquerunt. His dictis, cum se iam trementem & labantem excipi iussisset: inter progrediendum, & aram præterendum collapsus, cum gemitu emisit animam. Venenum autem, Aristo, eum è calamo hausisse, vt dictum est: Pappus quidam, cuius historiam repetiit Hermippus, ait, cũ ad aram concidisset, in tabella scriptæ epistolæ repertũ esse initium, Demosthenes Antipatro: & nihil aliud. Cum autem admirationi esset mortis celeritas, narrasse Thraces qui ad fores steterant, eum è panniculo quodam indidisse manui, admotúmque ori venenum deglutisse: se verò putasse aurum esse, quod deglutiret. sed ancillam, ministram eius, Archiæ percõtanti respondisse: longum esse tempus, ex quo Demosthenes fasciculum illũ ferret, tãquam amuletũ. Eratosthenes autem & ipse, in circulo cauo eum ait venenum seruasse, quem circulum Demosthenes in brachio gestare solitus fuerit. Cæterorũ aũt qui de eo scripserunt cõplurium dissẽtiones recẽsere necesse non est: nisi quòd Democharis Demosthenis cognat', opinari se dicit, eũ nõ veneno, sed benignitate

Visum Demosthenis.

Venenum.

Obitus.

Controuersia de veneno & obitu.

λόγος ἔχει ξαγῳδίας ὑποκρίνεσθαί ποτε, καὶ τὴν αἰγινήτην πῶλον, τὴν ὑποβαλόντα τῇ τέχνῃ πάντας, ἐκείνου γεγονέναι μαθητὴν ἱστοροῦσιν. ἕρμιππος δὲ τὸν ἀρχίαν ἐν τοῖς λακρίτου τοῦ ῥήτορος μαθηταῖς ἀναγράφει. δημήτριος δὲ τοῦ ἀναξιμένους δεξιβῆς μετεσχηκέναι φησὶν αὐτόν. ἔβη δὲ ἐν ὁ ἀρχίας, ὑπερίδην μὲν τὸν ῥήτορα, καὶ ἀριστόνικον τὸν μαραθώνιον, καὶ τὸν δημητρίου τοῦ φαληρέως ἀδελφὸν ἡμεραῖον, ἐν αἰγίνῃ καταφυγόντας ὅτι τὸ ἀσύλον, ὅπου ἀστὰς ἔπεμψεν εἰς κλεωνὰς πρὸς ἀντίπατρον, κἀκεῖ διεφθάρησαν. ὑπερίδου δὲ καὶ τὴν γλῶτταν ἐκτμηθῆναι λέγουσι τοῦ δὲ δημοσθένους πυθόμενος ἱκέτην ἐν καλαυρείᾳ ἐν τῷ ἱερῷ ποσειδῶνος καθεζόμενος, δεξαμενὸς ὑπεκρετικοῖς, καὶ δόξας μὴ θρᾳκῶν δορυφόρων, ἔπειθεν ἀναστάντα βαδίζειν μετ' αὐτοῦ πρὸς ἀντίπατρον, ὡς δυσχερὲς πεισόμενον οὐδέν. ὁ δὲ δημοσθένης, ἐτύγχανεν ὄψεν ἑωρακὼς καὶ τοιοῦτον ὕπνους, ἐκείνης τῆς νυκτὸς, ἀλλόκοτον. ἐδόκει γὰρ ἀγωνίζεσθαι πρὸς ἀρχίαν, τραγῳδίαν ὑποκρινόμενος. δύη μεσῶν δὲ καὶ κατέχων τὸ θέατρον, ἐν δείᾳ ὑποδεικνῦς καὶ χορηγίας κρατεῖν. διὸ τοῦ ἀρχίου πολλὰ φιλάνθρωπα δεχθέντος, καὶ ἀβλέψας πρὸς αὐτὸν, ὥσπερ ἐτύγχανε καθήμενος, ὦ ἀρχία εἶπεν, ὅτε ὑποκρινόμενός με ἔπεισας πώποτε, οὔτε νῦν πείσεις ἐπαγγελλόμενος. ἀρξαμένου δ' ἀπειλεῖν τὸν ἀρχίου μετ' ὀργῆς νῦν ἔφη λέγεις, τὰ ἐκ τοῦ μακεδονικοῦ τρίποδος· ἄρτι δὲ ὑπεκρίνου. μικρὸν οὖν ὀλίγας, ὅπως ὑπηρετήσω τι τοῖς οἴκοι. καὶ ταῦτ' εἰπὼν, ἐντὸς αἰνιχώρησε τοῦ ναοῦ. καὶ λαβὼν βιβλίον ὡς γράφειν μέλλων, προσέωκε τῷ στόματι τὸν κάλαμον. καὶ δακὼν ὥσπερ ἐν τῷ διανοεῖσθαι καὶ γράφειν εἰώθει, χρόνον τινὰ κατέχεν. εἶτα συγκαλυψάμενος, ἀπέκλινε τῇ κεφαλῇ. οἱ μὲν οὖν πρὸς τὰς θύρας ἑστῶτες δορυφόροι, κατεγέλων ὡς ὑποδειλιῶντος αὐτοῦ, καὶ μαλακὸν ἀπεκάλουν καὶ ἀνανδρον. ὁ δὲ ἀρχίας προσελθὼν ἀνίστα αὐτὸν παρεκάλει καὶ τοῖς αὐτοῖς ἀνακυκλῶν λόγοις, αὖθις ἐπηγγέλλετο διαλλαγὰς πρὸς τὸν ἀντίπατρον. ἤδη δὲ συνηθεσμένος ὁ δημοσθένης ἐμπεφυκότος αὐτῷ τὸ φαρμάκου καὶ κρατοῦντος, ἐξεκαλύψατο. καὶ διαβλέψας πρὸς τὸν ἀρχίαν· οὐκ ἂν φθάνοις εἶπεν ἤδη τὸν ἐκ τῆς ξαγῳδίας ὑποκρινόμενος κρέοντα, καὶ τὸ σῶμα τοῦτο ῥίπτων ἄταφον. ἐγὼ δὲ ὦ φίλε ποσειδῶν ἔτι ζῶν ἐξανίσταμαι τοῦ ἱεροῦ. πρὸ δὲ ἀντιπάτρου καὶ μακεδόνων, οὐ δὲ ὁ σὸς ναὸς καθαρὸς ἀπολελείψεται. ταῦτ' εἰπὼν, καὶ κελεύσας ὑπολαβεῖν αὐτὸν ἤδη τρέμοντα καὶ σφαλλόμενον, ἅμα τῷ προελθεῖν καὶ ὑποβαλλόξαι τὸν βωμὸν, ἔπεσε καὶ στενάξας, ἀφῆκε τῇ ψυχήν. τὸ δὲ φάρμακον, ἀείστων μὲν ἐκ τοῦ καλάμου λαβεῖν φησὶν αὐτὸν, ὡς εἴρηται· πάππος δέ τις, οὔ τῇ ἱστορίᾳ ἕρμιππος ἀνείληφε, φησὶ, πεσόντος αὐτοῦ πρὸς τὸν βωμὸν, ἐν μὲν τῷ βιβλίῳ γεγραμμένης ἐπιστολῆς ἀρχὴν εὑρεθῆναι, δημοσθένης ἀντιπάτρῳ, καὶ μηδὲν ἄλλο. θαυμαζομένης δὲ τῆς περὶ τὸν θάνατον ὀξύτητος, διηγεῖσθαι τοῖς ὑπὲρ ταῖς θύραις θρᾷκας, ὡς ἑκάστου ῥακίου λαβὼν εἰς τὴν χεῖρα, περιθοῖτο τῷ σώματι, καὶ καταπίοι τὸ φάρμακον. αὐτοὶ δ' ἄρα χρυσὸν ᾤοντο εἶναι τὸ καταπινόμενον. ἡ δὲ ὑπηρετοῦσα παιδίσκη, πυνθανομένων τῶν περὶ τὸν ἀρχίαν, φαίη, πολὺν χρόνον ἔφη, δεξιὰ φορεῖν τὸ δεσμὸν ἐκεῖνον ὁ δημοσθένης, ὡς φυλακτήριον. ἐρατοσθένης δὲ, καὶ αὐτὸς ἐν κρίνῳ φησὶ κοίλῳ, τὸ φάρμακον φυλάττειν. τὸν δὲ κρίνον εἶναι τοῦτον αὐτοῦ φόρημα περιβραχιόνιον. τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι γεγράφασι περὶ αὐτοῦ, πάμπολλοι δέ εἰσι, τὰς διαφορὰς οὐκ ἀναγκαῖον ἐπεξελθεῖν. πλὴν ὅτι δημόχαρις ὁ τοῦ δημοσθένους οἰκεῖος, οἴεσθαί φησιν αὐτὸν οὐχ ὑπὸ φαρμάκου θεῶν,

θεῶν τ τιμῇ καὶ προνοίᾳ τῆς μακεδόνων ὠμότητος ἐξαρπαγῆναι, πικρῶς κατεστρέψαντα καὶ ἀλύπως. κατεστρεψε δ' ἑκτῇ καὶ δεκάτῃ τοῦ πυανεψιῶνος μηνὸς, ἐν ᾗ τ' σκυθρωποτάτην τοῦ θεσμοφορίων ἡμέραν ἄγουσαι γυναῖκες. τούτῳ μὲν, ὀλίγον ὕστερον, ὁ τοῦ ἀθηναίων δῆμος ἀξίαν ἀποδιδοὺς τιμὴν, εἰκόνα τε χαλκῆν ἀνέστησε καὶ τ' πρυτανεῖον σίτησιν ἔχειν, καὶ τὸ ἐπίγραμμα τὸ θρυλλούμενον ἐπεγράψῃ τῇ βάσει τ' ἀνδριάντος.

εἴπερ ἴσην γνώμην ῥώμην δημόσθενες εἶχες,
οὔποτ' ἂν ἑλλήνων ἦρξεν ἄρης μακεδών.

οἱ δὲ αὐτὸν τ' δημοσθένην τοῦτο ποιῆσαι λέγοντες ἐν καλαυρίᾳ, μέλλοντα τὸ φάρμακον προσφέρεσθαι κομιδῇ φλυαροῦσι. μικρὸν γὰρ πρόσθεν, ἢ πορεύεσθαι ἡμᾶς ἀθήναζε, λέγεταί τι τοιόνδε συμβῆναι. στρατιώτης ὅτι κρίσιν τινὰ καλούμενος ὑφ' ἡγεμόνος, ὅσον εἶχε χρυσίον, εἰς τὰς χεῖρας ἀνέθηκε τοῦ ἀνδριάντος. ἔστηκε γὰρ τοῖς δακτύλοις συνέχων δι' ἀλλήλων, καὶ παραπέφυκεν οὐ μεγάλη πλάτανος. ἀπὸ ταύτης πολλὰ τοῦ φύλλων, εἴτε πνεύματος ἐκ τύχης καταβαλόντος, εἴτ' αὐτὸς οὗτος ὁ θεὶς ἐκάλυψε, περικείμενα καὶ συμπεσόντα λαθεῖν τὸ χρυσίον ἐποίησεν, ἐκ ὀλίγου χρόνου. ὡς δ' ὁ ἄνθρωπος ἐπανελθὼν ἀνεῦρε, καὶ διεδόθη λόγος ὑπὸ τούτου πολλοὶ τ' δυφυῶν ὑπόθεσιν λαβόντες εἰς τὸ ἀδωροδόκητον τοῦ δημοσθένους, δημιλλῶντο τοῖς ἐπιγράμμασι. δημάδου γ', χρόνον οὐ πολὺν ἀπολαύσαντα τῆς φυομένης δόξης, ἡ δημοσθένους δίκη κατήγαγε εἰς μακεδονίαν, οἷς ἐκολάκευεν αἰσχρῶς, ὑπὸ τούτων ἀξιολούμενον δικαίως, ἐπαχθῆ μὲν ὄντα καὶ πρότερον αὐτοῖς, τότε δὲ εἰς αἰτίαν ἄφυκτον ἐμπεσόντα. γράμματα γὰρ ἀφέπεσεν αὐτοῦ δι' ὧν παρεκάλει περδίκκαν, ἐπιχειρεῖν μακεδονίᾳ, καὶ σώζειν τοὺς ἕλληνας, ὡς ἀπὸ σατραπῶν καὶ παλαιοῦ σήμονος, λέγων τ' αὐτίπατρον, ἠρτημένους. ἐφ' οἷς δεινάρχου τοῦ κορινθίου κατηγορήσαντος, παροξυνθεὶς ὁ κάσσανδρος, ἐγκατέσφαξεν αὐτοῦ τῷ κόλπῳ τὸν υἱόν, εἶτα οὕτως ἐκεῖνον αἰρεῖν προσέταξεν, ἐν τοῖς μεγίστοις διδασκόμενον ἀτυχήμασιν, ὅτι προδόσεις ἑαυτοὺς οἱ προδόται πολοῦσιν· ὃ πολλάκις δημοσθένους προαγορεύοντος, οὐκ ἐπίστευεν· τὸν μὲν οὖν δημοσθένους ἀπέχεις σόσιε βίον· ἐξ ὧν ἡμεῖς, ἀπέγνωμεν ἢ δηκούσαμεν.

A & prouidentia deorum immortalium, Macedonum crudelitati esse ereptum, uiorte celeri, & haud mole sta. Obiit XVI. mensis Octobris, quo die religiosissimum Cerealiorum diem agentes mulieres, apud diuam ieiunant. Ac ei paulo post populus Athenienſis, vt pro dignitate gratiam referret, tum æream ſtatuam erexit, tum natu maximo in eius familia victũ in Curia decreuit, tum celebrem illam inſcriptionẽ baſi ſtatuæ addidit: Honores poſt obitũ.

Si magni ſtares animos Demoſthenis æquent,
Haud Macedũ poſſit Græcia Marte premi.

Nam qui ipſum Demoſthenem hoc feciſſe dicunt, venenum in Calauria hauſturum, ineptè nugantur. Paulo autem antè, quàm nos Athenas veniremus, tale quiddam acciduiſſe fertur: Miles qui à duce ad iudicium quoddam vocabatur, quantum auri habuit, in ſtatuæ manus impoſuit: quæ ita erat facta, vt digitos inter ſe implexos contineret. & iuxtà platanus non magna enata erat: ex ea multa folia, ſiue à vento fortuito deiecta, ſiue ab eo ipſo qui aurum depoſuerat, paſſim eodem in loco iacentia coaceruata, effecerunt, vt latêret aurum tempore non paruo. Vt autem homo is reuerſus id reperit, & ea fama ſparſa eſt: homines ingenioſi, argumento inde ſumpto, epigrammatis inter ſe de abſtinentia Demoſthenis aſſiduè certarunt. Demadem autem non diu fruẽtem adoleſcente gloria, Demoſthenis vltio perduxit in Macedoniam, ab iis quibus turpiter aſſentabatur, meritò interiturum. quibus quum iam antea inuiſus eſſet, tum in crimen incidit ineuitabile. Literę enim eius exciderant, quibus Perdiccam hortabatur vt Macedoniam inuaderet, & ſeruaret Græcos, vt qui à putri & vetere ſtamine (Antipatrum autem innuebat) penderent. Ea re Caſſander, accuſatore Dinarcho Corinthio, irritatus, in eius ſinu filium iugulauit, ac tum demum ipſum tolli iuſſit è medio: in maximis illud malis edoctum, proditores ſemetipſos primos vendere: quod ſæpe prædicente Demoſthene non crediderat. Ac Demoſthenis quidem, Soſſi, vitam habes, quantum nos vel rectione vel auditione per manus tradita cognoſcere potuimus. Aurum in ſtatua Demoſthenis ſeruatum. Demadis interitus. Proditorũ conditio.